

	Hätätilanne - 112	Hoidetaan päivystyksenä	Hoidetaan päivystyksenä 24 tunnin sisällä, mutta ei yöllä	Virka-aikana 2-3 vrk kuluessa	Kiireetön ajanvaraus	Puhelinneuvonta - Omahaito / Digitaaliset palvelut	Selvitä	Kommentteja
A Yleiset ja epämääräiset								
Allergia/allerginen reaktio	Anafylaktinen reaktio/Ei hereillä/Yleistila romahtanut; Hengenahdistus/Ei jaksa puhua lauseita; Äänen muodostamisen vaikeus; Kurkunpään turvotus, käheys, vinkuva hengitys, yskänpuuskat; Turvotus kaulalla tai suun alueella; Tiedossa oleva voimakas allergia/aiemmin sairastettu anafylaktinen reaktio; Käyttänyt adrenaliinia;	Turvotus kasvoilla; Tykyttely/ rytmihäiriötuntemus; Pahoinvointi / oksentelu; Äkillinen ihoreaktio, vaikea kutina, laaja-alainen rakkulointi; Laaja ihoreaktio, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua; Silmäluomien vaikea turvotus;	Laajat iho-oireet/ihottuma; Kuumotus, punoitus, pistely; Paikallinen/lievempi ihoreaktio, urtikaria / nokkosrokko, allergialääkettä kokeiltu -> ei apua; (HUOM! myös optimointi)	Lievä kutina, rakkulointi, paikallinen ihoreaktio/turvotus; Ihoreaktio, allergialääkettä kokeiltu > ei apua; Silmien vetistys/rähminen; Ohimenevät ja uusiutuvat oireet (yt hyvä); Silmäluomien lievä turvotus; HUOM! myös optimointi	Epäily työperäisyydestä; Vesinuha; Ohimenevät ja uusiutuvat oireet, joista ei haittaa (yt hyvä); HUOM! myös optimointi	Allergialääkkeiden reseptien uusiminen, entisten lääkkeiden teho riittämätön; HUOM! myös optimointi	Onko kyseessä äkillinen reaktio vai pitkän ajan oireilu?; Oireiden kesto ja eteneminen?; Hengittääkö normaalisti?; Miten potilas puhuu?; Kuuluuko ylimääräisiä ääniä hengittäessä?; Onko nielun turvotusta tai puutumista suun alueella? ; Yleistila?; Aiemmin samanalaista?; Muut oireet? (ihottuma, kutina) ; Allergiat, perussairaudet?; Adrenaliinin/allergialääkkeen käyttö?; Tietääkö mistä reaktio johtuu? (uudet lääkkeet/ruoka/ampiaisien tai hyönteisen pistoksia?; Onko kuumetta?;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho); Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Lämpö HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)								
	Vaikeat, laajat ja syvät palovammat; Epäily palokaasujen hengittämisestä + pienetkin hengitysoireet; Tajunnantason lasku; Kova, sietämätön kipu;	Yli kämmenen kokoinen vamma (>1% haavanhoitoa vaativat); Kasvojen/kämmenien alueen palovammat;	Vanha palovamma, joka tarvitsee haavanhoitoa; (HUOM myös optimointi)			Lievät palovammat; (HUOM myös optimointi)	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Palokaasuvamman mahdollisuus; Mustisaanto: Kämmen 1%, pää 9%, yläraaja 9%, ylävartalo 36%, alaraaja 18%;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Kylmä	Hukkunut; Hypotermia, ydinlämpö <32 C; Tajunnantason häiriö;	Kylmettyminen + ydinlämpö 33-35 C; Tunto/lämpö/ihon väri ei ole palautunut tunnissa; Rakkuloita; Laaja paleltumavamma (esim. iso osa raajasta);	Lievä paikallinen paleltumavamma;			Pienet ja lievät paleltumavammat -> kotihoito-ohjeet: Paleltumavammoissa hidas lämmitys, älä hiero;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet; Altistusaika; Potilaan lämpötila; Paleltumisen sijainti/laatu/syvyys; Yleisvointi;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Sähkö HUOM! HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)		Heikko yleisvointi; Voimakkaat yleisoireet;				Päänsärky, ärtymys, pahoinvointi, huimaus; Ohjeista siirtymään villeään paikkaan, lepäämään ja nauttimaan nestettä; Tarvittaessa kipulääkettä;	Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;	
Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Sähkö HUOM! Ks. Myös Palovammat (S iho)	Suurjännite; Rytmihäiriöt; Tajunnan häiriö; Salamien isku; Palovamma; Sähköiskun jälkeinen oire;	Palovammat; Kaikki sähkötapaturmat vaikka potilas olisi oireeton;					Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;Milloin tapahtunut (oireita voi ilmetä usean vuorokauden jälkeenkin);	

Fysikaalisen tekijän haittavaikutus: Paine	Laitesukelluksen jälkeen ilmenevät näköhäiriöt ja halvausoireet;	Laitesukelluksen jälkeen ilmenevät dekompressio- oireet: Raajan tai raajojen kihelmöinti, ihon pistely, epämääräiset (isojen) nivelten kivut, ihon marmorointi (huom. alentunut yleistila jos sepsis taustalla) ja väsymys;		Lentämiseen liittyvä korvakipu, oireet jatkuvat >10vrk		Lentämiseen liittyvä korvakipu;	Sukellusanamneesi; Ikä; Miten altistunut; Oireet/vaiva; Perussairaudet/lääkitys/allergiat; Mikä kohta vammautunut; Vamman laajuus ja syvyys; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko); EA-toimenpiteet;
Kemikaalialtistus	Silmävammat; Laajat kemialliset palovammat; Ahtautunut hengitystie; Kouristaa; Sokki; Kasvojen turvotus; Rytmihäiriö; Korkean riskin kemikaali; Kontaminoitunut potilas;	Kemialliset palovammat (Myrkytystietokeskus);				Lieväkipu/oire (Myrkytystietokeskus);	
Myrkytys lääkkeistä tai muista kuin päihdeaineista	Tajuton tai tajunnanmenetys taustalla; Yleistilan romahdus; Kouristaa tai muita vakavia yleisoireita; Hypoglykemian vaara; Sekamyrkytys; Suun kautta nautitut kemikaaliset aineet; Sekavuus, levottomuus; Vaarallinen määrä lääkkeitä tai myrkyä; Itsemurhaikenein; Vakavia somaattisia tai psykoottisia oireita; Naloxonin tai Flumatseniilin tarve;	Epäselvä tilanne; Epämääräiset oireet; Uusiutumisen uhka;		Lääkkeiden käytön hallittamattomuus;		Ei vakavia oireita; Ei vaarallisia aineita tai määriä (konsultaatio?); Lievä kotilääkkeiden väärinannostelu;	Ikä; Perussairaudet/Lääkitys/Allergiat; Yleistila; Myrkytyksen aiheuttaja/määrä; Nauttimisen ajankohta; Vahinko vai tahallinen; Onko saanut lääkeliitteitä?; Myrkytystietokeskus!; HUOM lastensuojelu/sosiaalihuolto ilmoitus;
Äkillinen sekavuus	Akuutti sekavuus, johon liittyy perustoimintojen häiriö tai jokin neurologinen oire; Matala verenokeri; Ohi mennyt tajunnan menetys; Keskushermoston infektiopäily (esim. niskajäykkyys, iho-oireita, päänsärky); Trauma (pään vamma, sekavuus kehittynyt viiveelläkin); Myrkytys/ylilannosepäily; Potilas ei suostu hoitoon (virka-avun tarve?); Väkivallan uhka; Itsetuhoisuus; Delirium-epäily;	Äkillisesti alkanut muistihäiriö ilman neurologisia tai verenkiertohäiriön oireita; Immunosuppressio (infektioriski); Hematologinen sairaus; Akutisoitunut psyk.sairaus/Psykoosi; Sekavuus, johon liittyy infektio;	Sekavuus ilman neurologisia oireita ja hemodynaamiikka normaali; Ulkomaanmatka taustalla; Lääkemuutoksista johtuva sekavuus; HUOM! Myös optimointi	Väsymys, perusterve; Kroonisen kivun paheneminen; Psykykkisistä syistä johtuva väsymys; Sekavuustila helpottanut, tarve lisäselvityksille; HUOM! Myös optimointi	Pitkittynyt väsymys, perusterve; Pitkäaikainen sekavuus; Pitkään jatkunut oireilu; HUOM! Myös optimointi	Väsymys, perusterve; Hoivakodissa asuvan henkilön sekavuudesta lääkärin konsultaatio (vältetään turhia siirtoja päivystykseen); https://www.kaypahoito.fi/hoi50106 (silmiä ja nuha-oireet, kotilääkitys);	Pääasiallinen oire/vaiva?; Kuinka nopeasti oirekuva kehittynyt?; Onko vastaavaa oiretta ollut aiemmin?; Ikä, perussairaudet ja lääkitys?; Uusia lääkityksiä? Monilääkitys?; Selvitytyö normaaleista päivittäisistä toiminnoista?; Asuuko yksin vai palveluyksikössä?; Infektioimerkkejä?; Tajunnantason muutoksia?; Mielialaongelmia tai ahdistuneisuutta?; Altistavia tekijöitä, päihteitä tai vammaa?; Fyysinen, psyykinen, unen puute?;
Syöpätaudit	Kuume, yleistilan lasku, aktiivihoidot menossa;	Kuume, yleistilan lasku, aktiivihoidot menossa, pystyy hakeutumaan itse hoitoon; Riittämätön kipulääkitys;	Kotona ilmenneet sivuvaikutukset syöpähoidoista, yt hyvä tai kohtalainen (ensisijaisesti yhteys hoitavaan yksikköön);		Työkyvyn arviot syöpäpotilaalla;	Tarve osastohoitoon saattohoitopotilaalla (soita koithoito-osastolle); Riittämätön kipulääkitys; Saattohoitopotilaan kotikuolema (omat ohjeet?);	Hoitosuunnitelma?; Hoitoahto?;
Palliativinen/saattohoitopoti las	Hallitsematon kipu; Verensyöksy; Tajuttomuus(palliativisen potilaan kohdalla); Äkillinen sekavuus (taustalla infektio? aivotapahtuma?);	Kipu lisääntynyt äkillisesti ->tarvittavan kipulääkkeen ohjeistus, peruskipulääkityksen nosto; Virtsauampi; Irronnot katetri/kanyyli/dreeni; Tajuttomuus (palliativisen potilaan kohdalla) Äkillinen sekavuus (taustalla infektio? Aivotapahtuma?)		Muissa tapauksissa palliativinen poliklinikka tai kotisairaala hoitaa seuraavana arkipäivänä, ilmoitus jompaaankumpaan yksikköön			Perussairaudet? Allergiat? Ikä? Onko palliativisen poliklinikan potilas/lupapaikallinen? (tällöin potilaalla on hoitosuunnitelma PALHOI-lehdellä)

Toimenpiteen tai hoidon
jälkeinen komplikaatio

Välittömien henkeä pelastavien
toimenpiteiden tarve;
Vakava peruselintoiminnan tai
tajunnantason häiriö;
Sydänleikkauksen jälkeinen lämpöily ja
hengenahdistus (esim. PPS-epäily);
Yleistila romahtanut;
Hengitysvaikeus;
Rintakipu;
Verenvuoto, etenkin nielutoimenpiteiden
jälkeen;
Vakavat leikkauksen jälkeiset komplikaatiot;
Sietämätön kipu, joka ei hallinnassa;

Tonsillektomian jälkivuoto;
Nenäleikkauksen jälkeiset nenäverenvuodot;
Koronaariangion tms. jälkeiset vuoto-ongelmat;
Tahdistimenlaiton jälkeiset ongelmat;
Äkillisesti alkanut toimenpiteen jälkeinen oire;
Silmäkipu ja näkö huonontunut (<2vko leikattu
silmä);
Nivel-lääkeinjektioiden jälkeiset ongelmat

Oirekuva, johon ei liity
peruselintoiminnanhäiriötä tai
 muita riskioireita;
KNK-leikkauksen jälkeiset infektiot
(kuumeen nousu/märkäisyys ad
2vko leikkauksen jälkeen);
Plastiikkakirurgisen haavan
komplikaatiot;
Tekonivelinfektiot;
Verisuonikirurgisen leikkaushaavan
komplikaatiot;
Postpunktionaaliset päänsärky
>3vrk;
Pinnallisesti auennut
vuotava/tulehtunut leikkaushaava
(<2vko);
Seroomapunktiot, hyväkuntoinen
potilas;
Lääkeinjektioiden jälkeiset
ongelmat (kipulääkkeestä ei apua);

Ei välittöntä hoitoa vaativa oire, yt
hyvä;
Leikkauksen jälkeiset lievät <2vko
komplikaatiot;
Pinnallinen auennut leikkaushaava,
ei vuotoa tai tulehdusta;

Lääkeinjektioiden jälkeiset ongelmat
(kipulääkitys);

Lääkitys?

Vammapotilas

Suurienerginen/monivamma;
Välitön avuntarve;
Peruselintoimintojen tai tajunnantason
häiriö;
Yleistilan romahtaus;
Neurologinen oire;
Murtuma, jossa virheasento tai
avomurtuma;
Kemikaalionnettomuus;
<1vko vanha oireinen päänvamma;
Pudonnut vähintään 3 metristä;
Ajoneuvon nopeus ollut vähintään 60km/h,
vaikka olisi oireeton;
Epäily sairaskohtauksesta onnettomuuden
aiheuttajana;

Pään alueen vammat ja joku liittännäsoire, huom AK-
hoito;
Epäily murtumasta;
Lisääntyvä päänsärky;
Vammat jossa turvotusta;
Epäselvät tapahtumatiedot;
Ohimennyt tajuttomuus;
Tapahtuman jälkeinen vatsa- tai rintakehän alueen
kipu ja vakaa hemodynamikka;
Pinnallinen terävä vamma joka vaatii ompelua;
Trauman jälkeinen verivirtsaisuus;
Kävelevä hyväkuntoinen kolaripotilas (vammojen
tarkistus);
Pahoinpitely;
Kommootiopotilas;
Hammas irti (ja tallella); (konsultoi tarvittaessa
Oulun hammaspäivystys)
Kasvovamma ja näkö huonontunut;
Tylpän tapaturman jäkeinen kipu
rinnassa/kyljessä/vatsassa, yt hyvä;

Aikaisempi (<1vko) kolari, jonka
jälkeen lievikin tutkimaton ja
diagnosoimaton niska/hartia särky;
Tarve tarkistukseen vakuutuksen
vuoksi;
Pienet ruhjeet ja lieväoireiset
vammat;
>24h vanhat vammat;
Pieni vammaenergia, liittännäsoire
ja vakaa hemodynamikka;

Tukittu kolaripotilas, lievä vamma
(ei merkkejä uhkaavasta tilanteesta,
ei vaadi hoitoa), vaiva jatkuu;
Trauman jälkeen pitkäkestoinen
(2>vko) päänsärky ilman
öksentelua;
Venähdys, ei murtumaepäilyä
(sairasloman tarvitsijat);
Koulu- ja työtapaturma,
sairasloman tarvitsijat;
Matalaenerginen vamma ja
vammasta >3vrk aikaa, kipu ainoa
oire;

Työtä haittaavat vammojen
jälkioireet; (HUOM
työterveyshuolto)

Selvitä vakuutusyhtiö ja miten
tapaturmailmoitus tehdään;
Venähdys, ei murtumaepäilyä (sairasloman
tarvitsijat); (HUOM aina harkittu)

Potilaan yleistila? Mikä oire? Milloin alkanut? Miten hoidettu;
onko saanut jo oirelääkityksen kotona käytettävissä olevilla
lääkkeillä?

Verenohennushoito

Voimakas vatsakipu;
Yleisyttilan romahtaus;
Verenvuoto ei tyrehdy;
Pään vamman jälkeen tajunnantason lasku;

Mustat ulosteet;
Tihkuva verenvuoto, joka ei tyrehdy;

Laajat itsekseen ilmaantuneet
mustelmat (kämmen kokoiset);
(HUOM harkittu optimointi)

Lääke jäänyt ottamatta (ei yleensä korvata
yksittäistä annosta. Otetaan seuraava annos
normaalisti. Kts lääkekohtainen ohje
lääketietokannasta);
INR ei ole hoitoalueella (aluekohtaisesti, lääkärin
konsultaatio?);
Potilas tulossa toimenpiteeseen ja epäselvyys
verenohennushoidon kanssa.
Toimenpideyksikön ohjeiden mukainen toiminta.
Onko potilastietojärjestelmään kirjattu ohjeistus.
Yleiset ohjeet terveysportti, lääkärin tietokanta
"varfariini hoito".;

Ikä;
Perussairaudet;
Mikä lääke kyseessä;
Milloin lääkitys aloitettu;
Mikä on lääkkeen käyttötarkoitus;
Minkälaista ongelmaa lääke aiheuttaa;

Vierasesine	Hengitystie, hengitysvaikeus; Ruokatorvessa, nielemisvaikeuksia; Peruselintoiminnan häiriö; Henkeä uhkaava verenvuoto; Sokki; Lävistävä silmävamma; Niellyt pariston; Terävä, syövyttävä tai tukkiva vierasesine keuhkoissa tai ruokatorvessa;	Hengitystie; Ruokatorvi; Sietämättömät kivut; Niellyt useamman magneetin; Merkittävä vammamekanismi; Ihossa kiinniolevat vierasesineet (esim ongenkoukku); Paristo juutunut nenään/ruokatorveen; Kipu kaulan korkeudella, nielemisvaikeus tai kuolaaminen ja epäily vierasesineestä	Rektum; Vagina; Virtsarakko; Korva; Nenä; Silmän sidekalvon punoitus; Epäselvät tapahtumatiedot ; (harkinnan mukaan, Esim. ruoto, ei hengitysvaikeutta, yt hyvä); Paikallinen tulehdusreaktio;	Oire kestänyt yli 24h;		Pieni, vaaraton vatsalaukkuun joutunut vierasesine (kulkeutuu normaalisti läpi ongelmitta); Ihossa kiinni olleen vierasesineen (esim tikku, ongenkoukku vedetty kotona pois) tetanus/antibiootti; Paikallinen tulehdusreaktio;	Millainen vierasesine?; Missä?; Milloin on tapahtunut?; Minkälaisia oireita?; Yleisvointi; Epäily myrkyllisen vierasesineen nielemisestä (Myrkytystietokeskus); Perussairaudet; Verenohennuslääkitys; Tarvittaessa Tetanus (voidaan hoitaa 1-3vrk sisällä);
D Ruoansulatus Kasvovamma, hammastapaturma	Laaja vamma kasvojen ja leukojen alueella; Monivammat; Peruselintoimintojen vakava häiriö tai epäily sellaisen kehittymisestä; Verenvuoto; Tajunnantason häiriö; Voimakas kipu; Kouristaa; Väkivallan uhka, perheväkivalta; Tuore pahoinpitely;	Kasvomurtuma epäily; Suun avausrajoitus alle 2 sormen leveyttä etuhampaiden välissä; (mikäli infetiomerkkejä, pyydä yhteispäivystykseen yöaikana) Irronnut tai voimakkaasti heiluva pysyvä hammas; (yöaikana konsultaatio Oulun hammaspäivystykseen) Verenvuoto, jota ei kotikonstein saa loppumaan (pyydä tarvittaessa yhteispäivystykseen yöaikana) Amnesia (muistiaukko); Päihtynyt potilas; Pahoinvointi; Poikkeava väsymys; Ei kotiseuranta mahdollisuutta;	Pahoinpitelyvammojen arviointi; Hammas laajasti lohjennut tai paikaltaan siirtynyt;	Pahoinpitelyn jälkeisten oireiden arvio ja hoito, kun ei akuuttia muutosta voinnissa;	Ensiapuohjeet oireisiin; Poliisi hoitaa tapauksen tutkimisen, terveydenhuollossa tehdään vammojen arvio ja annetaan asianmukainen; hoito; Yhteys sosiaalipäivystykseen kriisin hoitoa varten; Lastensuojeluun yhteys jos lapsia tilanteessa; Vanhusten suojeluilmoitus sosiaalipäivystykseen;	Kotihoito-ohje: laittaa hammas kosteaan esim vesilasiin/maitolasiin ja tuo hammaspäivystykseen.	Mitä on tapahtunut?; Onko tilanne jo ohi vai onko edelleen väkivallan uhkaa?; Onko ollut lapsia mukana tilanteessa?; Uhrin oireet: tajunnantaso, tajuttomuus, muistiaukko, orientaatio, neurologiset löydökset; Tapaturmassa vammautuneen alueen lokalisatio?; Potilaan ikä; Alaleuan liikkuvuus rajoittunut?; Hampaat eivät mene yhteen / eivät tunnu omilta; Onko hampaita irronnut, millaisia vammoja hampaiston alueella?;
Hammaskipu, turvotus	Voimakas turvotus, voimakas punoitus, jossa mukana nielemisvaikeus, suun avausrajoitus (alle kaksi sormenleveyttä) hengitysvaikeus, hengitys salpautumassa; Korkea kuume ja hammaskipu Suuri syketäajuus, sairauden tunne ja poikkeava huimaus tai väsymys tai tajunnan tason muutokset	Voimakas särky, joka estää nukkumisen eikä reagoi kivun lievitykseen; Voimakas turvotus kasvojen, suun ja leukojen alueella tai ikenellä. Johon liittyy hengitys tai nielemisvaikeuksia, kuume Selkeästi rajoittunut suun avautuminen, alle 2 sormen leveyttä etuhampaiden väli; Suuren infektorisoin potilaat: Infektiokomplikaatioille altistava yleissairaus tai lääkitys; Hammaskipu ja kuume Tarvittaessa konsultaatio Oulun hammaspäivystys. Yöaikana harkitusti yhteispäivystykseen (kivunhoito, ab-aloitus, erotusdiagnostiikka).	Voimakas turvotus Kova kipu, johon särkylääke ei auta ; tai auttaa ainoastaan osittain Hammasloheama, jossa edellä mainittuja oireita;	Lievä kipu, johon särkylääke auttaa ; Vihloinen kylmälle tai kuumalle ; Hampaan tai paikan lohkeama Normaali suun avautuminen etuhampaiden väli yli 3 sormen leveyttä; Ei infektiokomplikaatioille altistavia yleissairauksia tai lääkityksiä Lievä turvotus		Ohjeistetaan lääkitys ja pyydetään ottamaan yhteyttä uudestaan, jos lääke ei helpota;	Kivun sijainti ja voimakkuus?; Hengitysvaikeuksia turvotuksen takia?; Mitä muita oireita potilaalla on ja milloin alkaneet?; Selvitä suun ja sen lähialueiden turvotusta: Koko, kovuus, lokalisatio; Avautuuko suu normaalisti? Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Oireiden (kivun) luonne, kesto (sekunteja, minuutteja, tunteja....); Onko oire pahentunut ja millä aika välillä?; Yleisillassa ilmenneet muutokset?; Aikaisemmin vastaavaa?; Kipulääkitys? Onko lääke ja annostus ollut riittävä?; Onko tapaturma? Irronnut hammas tallella? Onko tapaturma, tuore vai vanha; Perussairaudet, kuten diabetes, elinsiirto, kortisonilääkitys;
Leukakipu, alaleuan liikerajoitus	Kuume, turvotus ja nielemisvaikeus mukana hengitysvaikeus;	Voimakas turvotus kasvojen, suun ja leukojen alueella tai ikenellä. Johon liittyy hengitys tai nielemisvaikeuksia, kuume Kipulääkkeille reagoimaton voimakas kipu Pyydä tarvittaessa yöaikana yhteispäivystykseen (kipulääkitys, erotusdiagnostiikka)	Ei turvotusta tai nielemisvaikeutta, mutta suun voimakas liikerajoitus tai suu ei mene kiinni; Kipulääkkeille reagoimaton voimakas kipu	Leukakipu ja leukanivelkipu, johon särkylääke auttaa ; Kivulias naksuva leukaniven kipu, ei turvotusta;	Leukanivelen sijoiltaanmenon spontaani reponoituminen ei vaadi päivystyksellistä hoitoa. Tarvittaessa kipulääke ja keskitetty ajanvaraus		Oireen kesto; Pystyykö avaamaan tai sulkemaan suun ?; Devioiko leuan kärki?; Onko ollut tapaturmassa?; Muita oireita?; Onko ollut aikaisemmin vastaavia oireita?; Haukottelu, vamma tms. voi aiheuttaa leukanivelen sijoiltaanmenon tai välilevyn dislokaation ; Kipu ja : kts. Hammaskipu, turvotus;
Haava suussa, verenvuoto	Voimakas jatkuva verenvuoto tapaturman tai toimenpiteen seurauksena tai spontaanisti, ei tyrehydy vuotokohtaa painamalla;	Kasvovamman yhteydessä vuoto; Verenvuoto, jota ei kotikonstein saa loppumaan Verenvuoto ja yleissairaus tai lääkitys, joka vaikuttaa hyytymiseen; Pyydä tarvittaessa yöaikana yhteispäivystykseen (kipulääkitys, yt-seuranta)	Vuoto tyrehtyy painamalla mutta jatkuu kompressin poiston jälkeen;	Proteesien tai irrotettavien oikomiskojeden aiheuttamat lievät vuodot, vuoto lakkaa painamalla vuotokohtaa;			Vuodon määrä?; Onko vuoto alkanut äkillisesti ilman erityistä syytä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Suussa tehty toimenpide? Milloin tehty?; Perussairaudet ja lääkitys, esim. antikoagulantit?; Onko tapaturma?; Hankaako proteesi tai oikomiskoje ; Selittämätön haava, ei toimenpidettä tai tapaturmaa, spontaani vuoto?; Onko suussa vuotava patti - suusyöpäepäily, kuinka kauan ollut?; Pystyykö potilas syömään?;

Hampaiden, proteesien, kojeiden lohkeamat/ rikkoutumat		Hammaslohkeama, jossa seuraavia oireita: Turvotus, suun avausrajoitus, nielemisvaikeus, kuume edellisten yhteydessä; Hammastapaturma; Kova kipu, johon särkylääke ei auta; Tarvittaessa konsultaatio Oulun hammaspäävystykseen, pyydä harkitusti yhteispäävystykseen (ab-aloitus, kipulääkitys)	Suuri, ulkonäöllisesti häiritsevä lohkeama etuhampaassa; Ko. hammasta juurihoidetaan; Rikkoontunut kiinteä oikomiskoje, joka pistää, eikä tilannetta saa helpotettua esim. purukumilla tai oikomisvahalla pehmustamalla;	Ei-näkyvällä alueella hampaan tai paikan lohkeama; Proteesien rikkoutumisesta johtuvia lieviä haittoja; Lohkeama ja rikkouma, jossa lievä kipu, särkylääke auttaa; Vihlominen kylmälle tai kuumalle; Näkyvän alueen hampaan tai paikan lohkeama; Proteesien tai oikomiskojeiden ongelmat, esim kiinteä oikomiskoje osittain irti;		Väliaikainen täyttemateriaali apteekista; Irtoproteesit pois suusta; Tilanteeseen soveltuva itsehoito-ohje;	Onko lohjenneessa hampaassa oireita?; Onko lohkeama näkyvän alueen hampaassa?; Onko väliaikainen täyte irronnut tai ko. hampaan juurihoito käynnissä?; Onko oikomiskoje irroitettava tai kiinteä? Mikä ongelma? Millainen proteesi on rikkoutunut?; Onko painohaavoja ja/tai hankaumia ja niistä selkeitä oireita?;
Keltainen (ikteeninen) potilas	Yleistilan lasku, tajunnantason lasku ; Septinen taudinkuva (vatsakipu, kuume, yleistilan lasku);	Vatsakipu; Kuume; Akuutti kivuton ikerus ja yleistila hyvä;		Syy tiedossa, kroonisen maksasairauden paheneminen; (ESH:n potilas, pyydä yhteispäävystykseen)			Mitä oireita potilaalla on? Onko vatsakipua? Kuume?; Milloin oireet ovat alkaneet? ; Sukupuolitaudin mahdollisuus?; Suonensisäiset huumeet, muutoin likaisten neulojen käyttöä (uusi tatuointi)? Alkoholin käyttö? ; Ulkomaan matka?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Mikä sai nyt ottamaan yhteyttä?; Perussairaudet (erityisesti hepatiitit, HIV, sappi/haima/maksasairaudet); Lääkitys; Yleistila?;
Närästys	Epäily sydänperäisestä ongelmasta;	Käyttänyt asianmukaista lääkitystä (happosalpaajalääkitys) tai on sepevaltimoperäiseen rintakipuun viittaavia yleisoireita tai sepevaltimokohtaukselle altistavia riskitekijöitä; Poikkeuksellisen voimakas närästys ja/tai epäily sappiperäisestä vaivasta;		Käyttänyt asianmukaista lääkitystä (happosalpaajalääkitys), sulje pois sydänperäiset oireet, refluksioireet jatkuvat; (HUOM! myös optimointi)	Tyyppillinen refluksitauti eli hapanta mahansisältöä nousee suuhun, oireet pahenevat ruokailun jälkeen tai makuuasennossa/eteenpäin kumartuessa oireita; Todettu refluksitauti, hankalat oireet ja riittämätön kotilääkitys; (HUOM! myös optimointi)	Närästys raskaan aterian jälkeen tai makuuasennossa, ei muita oireita;	Perussairaudet ja lääkitys?; Millaisia oireita ja milloin alkaneet?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Onko kuumeita, yleisvointi?; Onko muita oireita? Hengenahdistusta? Alentunut rasiituksensieto? Laihtumista? Ihon väri (harmaa, kalpea, keltainen); Vaikuttaako asennon muutokset tai ruokailu?; Vatsan alueen toimenpiteitä?; Onko vastaavanlaista oiretta ollut aiemmin?; HUOM! Sulje pois sydänperäiset syyt aina kun närästys/ylävatsakipu;
Oksentelu	Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantasonhäiriö; Poikkeuksellisen kivulias; Verioksentelu (myös mustat kahvisumppimaiset oksennukset); Septinen/peritoniitti;	Reilu kuivuman epäily/merkit tai vakava yleistilan lasku; Kova vatsakipu; Kuume >38.5 C; Akuutti ileus-epäily; Sydänpotilaat, vanhukset, insuliinidiabeetikot, Addison-potilaat; Epäily tuoreesta diabeteksestä; Aiemmin diagnosoitun vatsavaivan pahenemisvaihe (sappi, maksa, haima, keltaisuus); Raskaana olevan vatsatauti, yleistila heikentynyt;	Oksennuksessa toistuvia veriviruja; Epäily kuivumasta; Ohi mennyt verioksentelu; Voimakas raskauspahoinvointi ja oksentelu; Ulkomaanmatka; Nielemisvaikeus, ruoka tarttuu kiinni ruokatorveen, kohtalaiset oireet	Pitkittynyt pahoinvointi ja oksentelu; Nielemisvaikeus, ruoka tarttuu kiinni ruokatorveen, lievät oireet; Oksennuksessa veriviruja ja yt hyvä; Oksentanut verta, ei enään; Raskaana olevan vatsatauti, yleistila hyvä; (HUOM myös optimointi)	Pitkittynyt pahoinvointi ja (ajoittainen) oksentelu, yleistila hyvä; (HUOM! myös optimointi)	Tavallinen gastroenteriitti: lepo, nesteiden nauttaminen (sokeri-suolajauhe juomaan), kevyet ruuat kun mahdollista; Lievä, jos oksennus oireita alle 5x päivässä, helpottamassa; (HUOM! myös optimointi)	Perussairaudet ja lääkitys? AK-hoito? Allergiat? Ikä?; Milloin oireet alkaneet? Onko pahentunut ja millä aikavälillä? Oksennuskertojen määrä? ; Millaista oksennuserite on? Kahvisumppia? Verta?; Jos oksennuksen mukana verta, kuinka paljon? Onko kirkasta vai tummaa?; Onko muita oireita (esim. kuume, yleisvointi, ripulointi, vatsakipu, suolen toimimattomuutta, tukosepäily)?; Pysyykö nesteet sisällä? Millasia nesteitä juonnut?; Helpottaako oireet oksentamisen jälkeen?; Onko lähipiirissä samoja oireita?; Ulkomaanmatkat?; Iv-nesteytyksen tarve/tukipyyntö ensihoidolle?;

Ripuli ja ummetus

Kova ripuli, vatsakipu ja kuume; Rajuoireinen veriripuli ; Mustat ulosteet-yleistilan lasku ; Poikkeuksellisen kivulias; Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Diabeetikon ripuli ja kuivuma;	Rajuoireinen ripuli ; Veriripuli tai mustat ulosteet; Ummetus jossa fekaalinen oksentelu; Kuumu >38,5 C; Reilun kuivuman epäily; Septinen taudinkuva; Elinsiirtopotilaan tai immuunisuppressiopotilaan rajuri ripuli Diabetespotilaan ripuli, jossa kuivuma mahdollinen ; Sydänpotilaat, vanhukset, Addison-potilaat, raskaana olevat lievemmilläkin oireilla;	Rajuoireinen ripuli; Tummat/punertavat ulosteet; Leikatun mahan okklusioepäily; Ummetus ja oksentelu/pahoinvointi; Diabeetikon ripuli, ei viitettä ketoasidoosista ; Tulehduksellinen suolistotaudin paheneminen; Raskaana olevan vatsatauti, muutoksia yleisvoimissa; Toiminta-/hoito-ongelmat suoliavanteen kanssa;	Tummat/punertavat ulosteet; Verta ulosteessa (niukasti), perustauti tiedossa; Ulosteet muuttuneet tummiksi, yt hyvä; Ummetus (reseptivapaat ummetus tuotteet kokeiltu); Tulehduksellinen suolistotaudin paheneminen, jos ei yleistilanlaskua ja kotona lääkitys pahenemisjaksoihin; (ESH potilas niin pyydä yhteispäivystykseen) Pitkäaikaispotilaan ummetus/suolentoiminta vaikeus; Ulkomaanmatka taustalla; Raskaana olevan vatsatauti, yt hyvä; Leikattu maha, okklusioepäily, lievät oireet; (HUOM myös optimointi)	Pitkittynyt invalidisoiva ripuli; Pitkittynyt ripuli ja laihtuminen; Pitkittynyt ripuli, yleistila hyvä; Toistuva tai ajoittainen ummetus uutena oireena; Ummetus toistuvasti; Veriviirut ulosteessa tai pyyhkiessä (HUOM myös optimointi)	Ummetus, johon ei liity vatsakipua; Ummetus leikkaamattomassa mahassa, yleisvointi hyvä; Lievä ripulointi, oireita alle 5x päivässä, helpottamassa; Yleistila hyvä, ei oksentele, kuumeeton; Tavallinen gastroenteriitti: lepo, nesteiden nauttaminen (sokeri-suolajauhe juomaan), kevyet ruuat kun mahdollista; Aikuisten ripulin itsehoito-ohje: terveyskyly.fi; Sairaslomaa tarvitseva gastroenteriitti; (HUOM myös optimointi)	Perussairaudet? Lääkitys? Allergiat? Ikä?; Milloin oireet alkaneet? Pahentunut ja millaisella aikavälillä?; Kuinka rajut oireet, ripulikertojen määrä? ; Onko ripuli löysää/vetistä/veristä? ; Jos ripulin/ulosteen mukana verta, onko tummaa vai kirkasta?; Onko kuumetta, yleisvointi?; Onko muita oireita (esim. oksentelu, vatsakipu, suolen toimimattomuutta, tukosepäily)?; Onko äkillistä painon menetystä?; Onko lähipiirissä samoja oireita?; Onko käytäntynä itsehoitovalmisteita?; Ulkomaanmatkoja lähiaikoina?; Missä työskentelee? (HUOM! Ravintola-ala);
--	--	--	--	--	---	---

Vatsakipu

Sietämätön vatsakipu ; Vakava peruselintoiminnon tai tajunnantason häiriö; Peritoniitti; Kova vatsakipu ja huimausta/kalpeus; Täpäturman jälkeinen kova vatsakipu ja/tai kuume; Leikkauksen jälkeinen kova vatsakipu ja/tai kuume; Repivä nopeasti etenevä vatsa (tai selkä, rintakehän alueen) kipu; Pulsoiva ylävatsan resistenssi tai tiedossa oleva aneurysma; Diabeetikon epäselvät ylävatsakivut ja heikotus/pahoinvointi; Mahdollinen sydänpörräinen oire;	Peruselintoiminnan häiriö, yleistila alentunut; >4h jatkuneet kovat kivut (ei pysty kävelemään) ja/tai kipu ei mene ohi kipulääkityksellä; Kuumu >38,5 C; Kalpea tai keltainen; Repivä vatsakipu, yleistila voi olla hyvä; Mahdollinen sydänpörräinen oire; Täpäturman jälkeinen kipu ; Vanhuspörräinen vatsakipu; Okklusioepäily; Kureutunut tai erittäin kivulias tyrä; Leikkauksen jälkiongelmia (alle 2 viikkoa); Tulehduksellisen suolistosairauden paheneminen ja kuume ja/tai yleistilan lasku; Peritoneaalialuepotilaan vatsakipu; HAE-, porfyria- tai Addison-pörräinen vatsakipu; Epäily gynekologisesta syystä esim kohtuontelon ulkopuolisesta raskaudesta, munasarjan tai -johtimen kiertymisestä (Ks. Sukuelinten oire tai kipu)	Tulehduksellisen suolisairauden paheneminen ja kuume; Kivulias tyrä; Leikkauksen jälkiongelmia (alle 2 viikkoa); Kuumainen lääkille reagoimaton/toistuva sappikipu; Mahdollinen umpilisäkkeen tulehdus; Pankreatiittiepäily ilman liittännäisöireita;	Ajoittain toistuva vatsakipu ja lämpöily; Oire kestänyt >24h; Tulehduksellisen suolisairauden paheneminen, ei kuumetta; Pitkittynyt (alle viikko) uusi vatsakipu, ei rintatuntemusta ja närästystä; Lievä (ylä)vatsakipu (kts myös Rintatuntemus ja Närästys); (HUOM myös optimointi)	Uusi tyrä, kivuton; Pitkittynyt vatsakipuore, johon liittyy laihtumista tai vatsan turpoamista (aika 2 viikon sisällä); Pitkittynyt tai ajoittain toistuva vatsakipu, syy epäselvä; Aiemmin diagnosoitu vatsavaiva, yt hyvä; (HUOM myös optimointi)	Lievä vatsakipu. Ei leikattu maha eikä tiedossa olevia perussairauksia; Pitkittynyt vatsakivut; Aiemmin hyväntuuliseksi tulkittu vatsakipu tyyppillisin oirein; Ilmavaivat; (HUOM myös optimointi)	Perussairaudet ja lääkit? Allergiat? Ikä? Yleistila?; Milloin kipu alkanut? Nopeasti/hitaasti?; Missä kipu tuntuu: ylävatsa/alavatsa? Kivun luonne?; Muita oireita? (esim selkäkipu, hartiapistos, tärinäkipu, kuume); Liittyykö kipu ruokailuun? Muita pahentavia tekijöitä?; Kivun voimakkuus (VAS-asteikko)?; Onko aiemmin ollut vastaavaa?; Onko tehty vatsan alueen leikkauksia?; Vatsantoiminta ja virtsaaminen?; Onko närästystä/turvotusta vatsalla; Onko laihtumista?; Fertiili-ikäisellä naisella raskauden mahdollisuus? Kuukautiset? Gynekologiset vuodot?;
--	--	--	--	---	--	--

Verenvuoto peräsuolesta

Yleistilan romahdus; Tajunnantason lasku; Septinen taudinkuva; Täpäturman jälkeinen veriripuli ja kova kipu;	Runsassti verta ulosteessa (esim. hyttymiä), mutta yleistila hyvä; Kuivuma epäily; Kova kipu; Korkea kuume; Sydänpörräinen, vanhukset, insuliinidiabeetikot, Addison-pörräinen, raskaana olevat lievemmilläkin taudinkuvalla;	Runsas peräpukamavuoto Peräpukama vuotoon liittyy kova kipu;	Tummat ulosteet, yleistila hyvä; (HUOM myös optimointi)	Verivieriä ulosteessa tai pyyhkiessä; Pitkittynyt vaiva (vähäinen vuoto); (HUOM myös optimointi)	https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk_koti?p_artikkeli=dk00058	Milloin vuoto on alkanut? ; Onko veri tummaa vai kirkasta?; Onko vuoto jatkuvaa? Kuinka paljon vuotoa?; Onko tilanne pahentunut? Millä aikavälillä?; Onko kuumetta? Onko muita oireita?; Perussairaudet; Onko käytössä verenohennuslääke?; Yleistila?; Onko matkustanut ulkomailla?;
---	---	---	--	--	---	--

F Silmä

Silmäoireet

	Silmäluomet turvonneet umpeen ja kuume, laskenut yleistila tai näkee kahtena; Äkillisesti huonontunut näöntarkkuus tai ilmaantunut näkökenttäpuutos yhdessä tai molemmissa silmissä; Toisen silmän näkökyvyn (lähes) täydellisestä häviämisestä on alle 4 tuntia; Molempien silmien näkökentstä on hävinnyt oikea tai vasen puoli (homonymi hemianopia); Äkillisesti kehittyneet kaksoiskuvat; Tylppä vamma, iso energia (pallo, maila, nyrkki, kaatunut), oireinen potilas; Pieni terävä vamma (kynsi, oksa, kirjanreuna) ja oireita; Terävä vamma ja/tai epäily, että silmä puhki; Ilotulitevammat, räjähddevammat; Kemikaalivammat (huuhtelu puoli tuntia tapaturman jälkeen); Tapaturman jälkeen onko silmään obstruktiota	Valonarka tai särkevä punainen silmä; Voimakkaasti tai pitkittyneesti räähmivä silmä, johon liittyy valonarkuutta tai särkyä, näöntarkkuus on heikentynyt tai potilas käyttää piilolinsskejä; Roska silmässä, joka ei lähde kotikonstein; Silmäluomien punoitus ja turvotus, jos oireet ovat hankalat tai luomilla/kasvojen iholla rakkuloita; Silmäluomet turvonneet umpeen;	Kutiseva silmä, johon itsehoitolääkkeet eivät auta; Silmät hiekkaisen tuntuiset ja vetiselevät pitkittyneesti; Kaksoiskuvat hitaasti kehittyneinä; Näkökentässä näkyvä valonvälähdyksiä ja tummia pisteitä/lankoja; (HUOM myös optimointi)	Silmäluomien patti pitkittyneesti; Vähitellen huonontunut näöntarkkuus; (HUOM myös optimointi)	Spontaani verenvuoto silmässä ilman ulkoista tekijää/vammaa; Lievästi räähmivä silmä esim. flunssaan liittyen; Silmän puhdistus ja seuranta kotona; Allergiaoireisiin liittyvän kutisevan silmän, punaisten ja turvonneiden silmäluomien itsehoito itsehoitolääkkein (antihistamiini p.o., silmätipat); Silmät hiekkaisen tuntuiset ja vetiselevät; Itsehoito kostuttavin silmätipoin; Tylppä vamma, pieni energia, oireeton potilas; Seuranta kotona;	Allergiat? Atopia?; Kesto?; Pään alueen muut vammat (pään alueen vammoissa huomioitava, että muiden päänalueen vammojen diagnosointi ja tarvittava hoito menee usein kiireellisyydessä silmävammojen edelle);

H Korva

Korva- ja kuulo-oireet

	Märkävuoto korvasta ja sekavuus; Voimakas korvakipu ja näkyvä turvotus korvan takana; Voimakas korvakipu ja kiertävä huimaus; Ihon tai ruston rikkova haava korvassa; Rakkuloiva, tarkkarajainen ihottuma korvan ympäristössä; Nappiparisto korvakäytävässä. Huom! kuulokojeen korvakappaleessa ei ole paristoa; Äkillinen kiertohuimaus + sekavuus tai puoliolireet;	Äkillinen, voimakas korvakipu; Äkillinen kuulonmenetyt; Korvavuoto, verinen, kirkas tai märkäinen; Paineen aiheuttama tärykalvoperforaatio; Äkillinen meluvamma eli akustinen trauma; Korvan viirasesineet, paitsi patterit; Voimakas kiertohuimaus ilman kipua tai sekavuutta; Korvalehden turvotus ja kuumatut;	Kuluneen kuukauden aikana tehtyjen korvaleikkausten jälkeiset ongelmat: Yhteys leikkaneeseen yksikköön;	Korvan tukkoisuus; Tinnitus tai korvan humina, myös äkillisesti alkanut; Pitkään jatkunut korvakipu; Ajoittainen korvakipu; Ajoittainen kiertohuimaus; (HUOM myös optimointi)		
K Verenkierto Rintakipu	Uusi äkillinen kova rintakipu, joka voi tuntua puristuksena, painon tunteena, närästyskenä; Säteilykipu käsivarsiin, kaulalle, selkään; Diabeetikolla epätyypillinen kipuoire, yleinen huonovointisuus; Repivä rintakipu, joka tuntuu myös vatsassa tai selässä; Rintakiputuntemus ja hengenahdistus, hikiäisy, pahoinvointi tai heikotus; Tajuttomuus (hetkellinenkin) kivun yhteydessä; Rintakipu, johon liittyy rytmihäiriötuntemuksia; Vamman jälkeinen kova kipu ja hengenahdistus; Leporintakipu sepelvaltimotautipotilaalla;	Uusi rintakipuoire lievänäkin, joka jatkuvaa tai toistuu herkästi; Uusi kipuoire, joka toistuu vähäisessäkin rasituksessa; Rintakehän vammaan liittyvä jatkuva kipu; Aiemmin vain rasituksessa tunnut kipu ilmenee nyt levossa; Yskä / hengitystieinfektio ja rintakipu; Kuumetta uusi rintakipuoire;	Rasitukseen liittyvä levossa ohimenevä rintakipu; Ohimennyt rasitusrintakipu kevyessä rasituksessa sepelvaltimotautia sairastavalla potilaalla;	Ohimennyt rasitusrintakipu kovassa rasituksessa sepelvaltimotautia sairastavalla potilaalla (jos toistuu tai kevyessä rasituksessa 1-3vrk) (HUOM myös optimointi)	Ohimennyt lyhytkestoinen rintapistos aiemmin terveellä, nyt oireeton ja vointi hyvä; Palpoitava rintakipu tiettyssä kohtaa rintakehällä muutoin hyväkuntoisella; Ohimennyt, ei toistuva rasitusrintakipu sepelvaltimotautipotilaalla (tarvittaessa ajanvaraus, jos kipujen esiintyminen aiemmasta lisääntynyt); (HUOM myös optimointi)	Millainen kipu on (puristava, laaja-alainen, pistävä, vannemainen)?; Miten kipu alkoi (levossa, rasitus, kova ponnistelu)? Missä kipu tuntuu?; Sätellekö kipu jonnekin (kaula, käsivarret, selkä, vatsa)?; Hengitysvaikeus; Muut yleisireet (pahoinvointi, heikotus, huimaus); Vaikuttaako hengitys kipuun?; Vaikuttaako asento kipuun?; Tuntuuko kipu rintakehää paineltaessa?; Vaikuttaako rasitus kipuun?; Näkykö iholla poikkeavaa?; Onko tapahtunut vammoja?; Onko käytössä nitroja, auttaako ne?; Perussairaudet ja allergiat;
Raajaturvotus	Alaraajaturvotus ja hengenahdistus levossa tai pienessä rasituksessa;	Äkillisesti alkanut turvotus ja kova kipu tai muu voimakas yleisiree (esim. kuumetta);	Toispuoleinen turvotus ilman ulkopuolista syytä (esim. trauma), ei hengenahdistusta eikä muita yleisireitä; Molemminpuolinen alaraajaturvotus ja rasitushengenhahdistus (ei lepo-oireita);	Molemminpuolinen uusi alaraajaturvotus ilman hengenahdistusta; (HUOM myös optimointi)	Hoidossa oleva sydämen vajaatoiminta, johon on jo olemassa diureettihoido; diureettiannoksen väliaikainen nosto ja nesterajoitus; (HUOM myös optimointi)	Onko turvotus tois- vai molemminpuolinen; Onko raajassa samanaikaisesti kipua tai ihon värimuutosta?; Onko hengenahdistusta levossa tai kevyessä rasituksessa (esim. kävellessä)?; Onko kuumetta?; Muutos painossa (molemminpuolisen alaraajaturvotuksen yhteydessä)?;
Rytmihäiriö	Poikkeava syke / rytmihäiriötunne, johon liittyy rintakipu, hengenahdistus, heikotus, huimaus, pyörtäminen tai muu selkeä yleistilan lasku.;	Poikkeavan nopea syke levossa (yli 120) ; Aiemmasta poikkeava epätasainen ja nopea syke (jos vähäoireinen, voi tulla seuraavana aamuna); Poikkeavan hidas syke alle 40 (jos vähäoireinen, voi tulla seuraavana aamuna); Rytmihäiriötahdistin iskenyt ja potilaalla oireita;	Kestoltaan epäselvä epätasainen syke oireettomalla potilaalla; (HUOM myös optimointi) Jos rytmihäiriötahdistin iskenyt kertaalleen mutta vointi normaali, voi potilas ottaa yhteyttä omaan tahdistinyksikköön arkena;	Ajoittaiset ”muljahdukset”, muuten oireettomalla; Hyväkuntoisen potilaan ohimennyt yksittäinen rytmihäiriötuntemus; (HUOM myös optimointi)	Mikäli rytmihäiriötunne liittyy selkeään altistavaan tekijään (krapula, väsymys) ja yleisvointi on hyvä, voi tilannetta seurata kotona; (HUOM myös optimointi)	Jatkuva vai kohtauksellinen vai yksittäisiä muljahduksia?; Milloin alkoi?; Liittykö rasitukseen?; Onko uusi oire?; Pyörtäminen tai huimaus?; Rintakipu?;
Verenpaineen ongelmat, korkea verenpaine	Yleistila heikentynyt; Hypertensiivisen kriisin epäily (verenpaine on yleensä yli 180-200 mmHg ja diastolinen yli 120-130 mmHg, potilaalla on päänsärkyä, näköhäiriöitä, pahoinvointia, hengenahdistusta tai rintakipua tai huimausta voimakkaana);	Heikentynyt yleistila; Voimakas huimaus; Raskaana oleva ja korkea verenpaine (HUOM ylivatsakipu, näköhäiriöitä, turvotusta)	Verenpaine on yli 180-200/110, ei viitetä hypertensiivisestä kriisistä, ei yleisireitä. Puhelinkontaktissa lääkityksen tarkistus ja tarv. annosnostot. Hoitoon 1-3 vrk:n sisällä; (HUOM myös optimointi)	Omamittauksin jatkuvasti koholla oleva verenpaine (yli 135/85) ilman muita oireita; (HUOM myös optimointi)	Verenpaineen ja sykkeen mittaus. Kirjaaminen ylös. Jos vointi on hyvä ja verenpaine alle vakavien lukemien 4 vuorokauden ajan seuranta aamuin illoin. Lääkärin tuella lääkityksen muutos suoraan, jos ei muita oireita.;	Mikä on verenpainetaso?; Mikä on syke?; Mikä sai nyt soittamaan?; Miksi verenpaineessa on nyt muutos?; Muita oireita (päänsärky, rintakipu, yleistilan lasku, kuumetta, hengenahdistus, huimaus); Suorituskyky (jaksako kävellä normaalisti)?; Perussairaudet, lääkitys Jos lääkitys, käyttöäkö säännöllisesti?;

Verenpaineen ongelmat, matala verenpaine	Romahtanut yleistila; Kuume, jonka yhteydessä matala verenpaine (alle 100/70) yhdessä korkean sykkeen kanssa (yli 90) viittaavat verenmyrkytykseen;	Heikentynyt yleistila; Voimakas huimaus;		Matala verenpaine ja ylösnoustessa huimausta sekä kaatuiluunanneesia tai rytmihäiriötunnetta; (HUOM myös optimointi)	Matala verenpaine ja ylösnoustessa huimausta, ei muita oireita; (HUOM myös optimointi)	Lääkärin konsultaation perusteella lääkemuutoksia jos verenpainelääkitys käytössä; Runsaampi nesteiden nauttiminen ja suolan käyttö nostavat verenpainetta; Matala verenpaine terveellä ja oireettomalla henkilöllä aiheuttaa aika ajoin huimausta, mutta on muuten hyödyllistä, sillä se laskee sydän- ja verisuoni- sairauksien riskiä; (HUOM myös optimointi)	
L Tuki- ja liikuntaelimet							
Kyljen ja rintakehän kipu --> Tarkistamatta pienryhmätasolla	HUOM ohjeistus tulossa! Konsultoi tarvittaessa lääkäreä						Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Onko taustalla trauma? Millainen? Vammamekanismi?; Onko päällepäin näkyviä vammoja?; Milloin oire alkanut?; Millaista kipu on? (esim. terävää, pistävää, puristavaa); Onko kipu jatkuvaa vai muuttuuko hengityksen tai asennon vaihtamisen mukaan?; Onko hengenahdistusta tai hengitysvaikeutta?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Miten potilas on hoitanut oireitaan kotona?; Korkeaenerginen tapaturma katso myös Vammapotilas;
Niska- ja hartiakipu --> Tarkistamatta pienryhmätasolla	HUOM ohjeistus tulossa! Konsultoi tarvittaessa lääkäreä						Mitä oireita potilaalla on?; Vamma?; Milloin oireet ovat alkaneet?; Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Mikä sai nyt hakeutumaan hoitoon?; Esiintyykö kipu levossa - liikkuesssa?; Raskaus alle 12 viikkoa (kohdunulkolaisen raskauden mahdollisuus?); Hiljainen vatsan alueen leikkaus?; Yleistila?;
Raajojen vammat	Avomurtuma tai huomattava ihovaurio; Hetkuva murtuma; Lonkan luksaatio; Virheasento; Sietämätön kipu; Tajunnantason lasku; Henkeä uhkaava verenvuoto;	Ei pysty varaamaan alaraajaan tai ei pysty käyttämään yläraajaa; Tapaturman jälkeen kivulias lonkka, vaikka ei raajan virheasentoa; Kipsattu raaja jossa turvotusta ja kipua;	Lukkopolvi;	Polvi- tai nilkkavamma, mutta voi varata eikä virheasentoa; Yläraajan vamma jonka jälkeen raajaa pystyy käyttämään lähes normaalisti; Usean päivän vanha lievä vamma, ilman toiminnallista haittaa; Vaurioitunut kipsi; (HUOM myös optimointi)	Raajan/nivelen rasisuskivut tai pahentunut nivelrikkokipu; Olkanivelen tai patellaluksaatiom habituelli, itsestään reponoituva sijoiltaan meno (operaatioharkinta);	Revähdykset/nyrjähdykset voi ohjata 4:n K:n hoidon (kylmä+kompressi+koho+ kipulääke).Päivystystalo lihasrevähdys ja suonenveto: https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo/paivystykseen/itsehoito-ohjeet/lihasrevähdys-ja-suonenveto.;	Mitä ja milloin on tapahtunut? ; Miten vamma on tullut (vammamekanismi ja -energia)? kts. korkea energinen vamma; Missä kehonosassa? Onko virheasentoja? Tunto- tai väri muutokset raajassa? Pystyykö varaamaan jalalle?; Onko viitteitä merkittävästä verenvuodosta? Ihon kalpeus ja hikisyys? Mitä potilas tekee tai ei pysty tekemään? (Seiso, istuu tuetta/tuettuna, makaa); Kivun voimakkuus (VAS-kipujana)?; Huomioi alentunut kivun aistimus mm. diabeetikoilla ja alkoholistilla; Raajavammoissa huomioitava raajan koko, yläraajassa vammat eivät ole niin merkittäviä potilaan peruselintoimintojen kannalta, kuin esim. reiden alueen vammat (verenvuotoriski jne); Yleistila?;

Raajakipu ja muut raajaoireet	Raajakipu yhdessä rintakivun tai selkeän hengenahdistuksen kanssa ja yleistilan lasku; Äkillisesti alkanut kipu ja kylmä raaja; Sietämätön kipu;	Raajan/nivelen huomattavat ja laajat tulehdusoireet (kipu, punoitus, kuumotus, turvotus); Toispuoleinen turvotus ilman infektiioireita (liike, lämpö, tunto kunnossa, epäily laskimotukoksesta); Alaraajojen molemminpuolinen turvotus, johon liittyy hengenahdistusta; Raajaan säteilevä sietämätön kipu, katso myös selkääkipu;		Alaraajojen molemmin puoleinen turvotus, jos ei hengenahdistusta eikä rintakipua; Tuoreet, monen nivelen oireet, diagnostiset selvittelyt; Reumapotilaat, joiden oireet pahentuneet ja nivelturvotukset lisääntyneet; Uusi säärihaava (jos muuten oireeton); Yläraajojen molemmin puoleinen lievä puutumisoire ilman muita oireita (niskahartiaperäinen oire); (HUOM myös optimointi)	Ajoittain toistuva tai krooninen toispuoleinen turvotus; Raajan/nivelen raskauskipu tai pahentunut nivelrikkokipu; Niveloireet, joihin ei liity nivelturvotusta tai toiminnan rajoitusta; Nivelrikko-oireet, joihin ei liity nivelturvotusta, ja jotka on aiemmin tutkittu; Lymfakierion heikkoudesta johtuva raajan turvotus esim. syöpäpotilalla; (HUOM myös optimointi)	TULES-säryt ilman trauma, mikäli kipu ei ole invalidisoivaa tai on hoidettavissa lyhytaikaisesti käsikauppavalmisteilla https://www.terveyskyla.fi/paivystystalo/paivystykseen/itsehoito-ohjeet/alaraajan-kivut ; (HUOM myös optimointi)	Minkälaisia oireita on: kipu, tunto, lämpö, väri?; Milloin oireet ovat alkaneet, äkillisesti vai ajan kuluessa?; Onko ollut aikaisemmin vastaavaa?; Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Toimiiko raaja normaalisti? Motoriikka?; Onko turvotus toisessa alaraajassa vai molemmissa?; Onko leposärkyä?; Yleistila? Perussairaudet? Lääkitys?
Selkääkipu	Selkävamma, putoaminen, isku; Nopeasti etenevät neurologiset puutosoireet; Repivä nopeasti etenevä selkä- tai vatsakipu; Sietämätön äkillinen tai paheneva selkääkipu;	Liittyy vamma; Virtsauampi tai ulosteen pidätyksyyttömyys; Sietämätön kipu; Puutumiset, voimien alenema ja toispuoleisesti alaraajaan säteilevät kiputilat (halvausoireisilla huomioi aivoinfarktin mahdollisuus); Kuume; Liittyy vatsakipuun tai virtsavaivoihin;	Tuore (<1 vko) peroneusparesi; Voimakasoireinen (merkittävää toiminnallista haittaa aiheuttava) kipu ilman muita oireita;	Kipulääkkeillä kurissa pysyvä selkääkipu ilman voimanpuutos-, virtsaamis- tai ulostamisongelmia (lievä puutuminen on hyväksyttävä); Lieväoireinen selkääkipu ilman hermojuurioireita; Krooninen kipu ilman uusia oireita; Sairausloman jatkaminen; (HUOM myös optimointi)	Pitkittyneen selkäkivun selvitykset; Lausuntoasiat ja työkykyarvio; (HUOM myös optimointi)		Kivun sijainti ja voimakkuus?; Halvausoireet, virtsaamis- tai ulostamisongelmia?; Milloin oireet ovat alkaneet? Vamma?; Mitä potilas tekee? (Seisoo, istuu tuetta/tuettuna, makaa); Kauanko oireiden kehittyminen on kestänyt?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Aikaisemmin vastaavaa?; Kipulääkitys?; Mikä sai nyt ottamaan yhteyttä?; Yleistila?
N Hermosto							
Aivoverenkierron häiriön epäily	Suupielen nopeasti kehittynyt roikkuminen; Toispuoleinen raajan heikkous tai puutuminen; Nopeasti kehittynyt puheen häiriö; Toistuva kaatuminen; Ei löydä sanoja; Näköhäiriö; Myös ohimennyt aivoverenkiertohäiriö (epäily TIA-kohtauksesta) hoidetaan päivystyksellisesti;			Epäily aivoverenkiertohäiriöstä (myös TIA-tyyppinen kohtaus) yli 2 viikkoa sitten; (HUOM myös optimointi)			
Huimaus tai pyörtyminen	Äkillisesti alkanut huimaus, jota on edeltänyt voimakas päänsärky; Äkillisesti alkanut huimaus sekä siihen liittyvät neurologiset oireet (toispuoleisuus, kaksoiskuvat, puheen epäselvyys, nielemishäiriö) tai tajunnantason alentuminen; Huimaus, johon liittyy rintakipu, rytmihäiriötuntemus tai hengenahdistus; Kaatava huimaus ja selkeä tasapaino- vaikeus, raajakömpelyys; Huimaus, johon liittyy yleistilan lasku, jalat eivät kannata kuumetta yli 38,5 C;	Epäily sydänperäisestä syystä huimauksen/ pyörtytyksen taustalla; Epäily anemiasta (esim. mustat ulosteet, muu verenvuoto tai veritauti); Äkillisesti alkanut huimaus, johon liittyy äkillinen kuulon lasku; Huimaus, johon liittyy sekavuus; Huimausta on edeltänyt päänsärky (alle 2 vko kuluessa); Huimaus, johon liittyy ponnistuksen provosoima päänsärky; Huimaus, johon liittyy oireinen kohonnut verenspaine;		Asentoon tai hengitystieinfektioon liittyvä huimaus, yleistila hyvä; Huimaus, luonteeltaan keinuttava, kiertohuimaus, johon ei liity niskan traumaa tai voimakasta niskakipua, kuulon laskua, neurologisia oireita tai muita yleisoireita; Huimaus, johon liittyy hitaasti alentunut kuulo eikä muuten neurologisia oireita. Yleistila hyvä; (HUOM myös optimointi)	Pitkäkestoinen huimaus (viikkoja) ilman muita oireita tai tilanteen pahenemista; Asentoon liittyvä pitkäaikainen huimaus; Epäily korvaperäisestä huimauksesta; Niska-hartiäjännitykseen liittyvä pitkäkestoinen huimaus, johon ei liity kuulon laskua, niskan traumaa tai voimakasta niskakipua; (HUOM myös optimointi)	Verenpainelääkitykseen liittyvä huimaus, yleisvointi hyvä. Konsultoi yleislääkärää tarvittaessa lääkemuutoksista virka-aikana.; (HUOM myös optimointi)	Missä tilanteessa ja kuinka nopeasti huimaus alkoi?; Onko huimaus kohtauksellista vai jatkuvaa?; Huimauksen kesto?; Huimauksen laatu; kaatava, kiertävä, keinuttava, asennon muutokseen liittyvä, epämääräinen?; Neurologisia oireita, tajunnan menetystä tai silmien mustenemista?; Onko aiemmin ollut vastaavanlaista oiretta?; Onko huimausta edeltänyt pään trauma?; Liitännäisoreet?; Pahoinvointi, oksentelu, rytmihäiriöt, kuulon heikkeneminen, painon tunne korvassa, kohina; Perussairaudet?; Allergiat?; Potilaan ikä; Lääkitykset?; Onko verenpainemittaria, mikä verenspaine on?;
Kasvojen kipu tai oire ilman edeltävää vammaa	Suupielen nopeasti, minuuttien kuluessa kehittynyt roikkuminen;	Tuntien kuluessa kehittynyt toisen suupielen roikkuminen ilman muita kasvo- oireita; Kuumottava kasvokipu, iho voimakkaasti punoittava tai rakkulainen;	Kasvojen turvotus ja punoitus + silmäoireet; Edeltävä tai samanaikainen ylähengitystietulehdus ja voimakas kasvokipu;	Suun avaaminen tai sulkeminen kivuliasta, mutta onnistuu, ei nielemiskipua. Ei turvotuksia.; Kuumottava kasvokipu, iho siisti tai lievästi punoittava; Kasvojen sähköiskumaiset kivut; (HUOM myös optimointi)	Kasvojen tuntohäiriöt; (HUOM myös optimointi)		

Kouristelu	Kouristanut yli 5 min; Kaksi (tai enemmän) kouristusta tulematta tajuihin välillä Kouristanut tuntemattomasta syystä, ei herätettävissä kouristelun jälkeen; Ensimmäinen kouristuskohtaus tai kohtausepäily; Näkyvän kouristelun jälkeen yli 10 minuuttia jatkunut alentunut tajunnantaso (lyhytkestoinen sekavuus/tokkuraisuus on epileptisen kohtauksen jälkeen tavallista); <i>Seuraava tulos: info kouristusta</i>			Tiedossa oleva epilepsia, kohtaus mennyt ohi ja vointi hyvä (lyhytkestoinen sekavuus/tokkuraisuus on epileptisen kohtauksen jälkeen tavallista). Yhteys hoitavaan yksikköön seuraavana arkipäivänä lääkitysarviota varten; (HUOM myös optimointi)		
Näköhäiriöt		Äkillisesti huonontunut näöntarkkuus tai näkökenttäpuutos toisessa tai molemmissa silmissä; Alle 4 h toisen silmän täydellisestä tai lähes täydellisestä häviämisestä; Kummankin silmän näkökentän sama puoli hävinnyt eli homonymi hemianopia; Äkillisesti alkaneet kaksoiskuvat;	Alle 2 vkoa silmäleikkauksesta ja näön huonontuminen;	Valonvälähdyksiä ja tummia pisteitä/lankoja näkökentässä (todennäköinen lasiaisen irtauma); Pidempään jatkuneet kaksoiskuvat;		
Pään vamma	Tajunnantason häiriö; Voimakas kipu; Kouristaa; Tajunnanmenetys; Neurologisia oireita (näön tai kuulon menetys, ei ymmärrä puhetta tai kirjoitettua tekstiä, tuntuu puuttavaksi kehossa tai raajoissa); Toistuva kaatuilu; Kouristuskohtauksen saaneet; Monivammapotilaat; Kasvomurtuman epäily;	Amnesia (muistiaukko); Päihtynyt potilas; Pahoinvointi; Poikkeava väsymys; Ei kotiseuranta mahdollisuutta; Verenvuototaipumus (antikoagulanttia käyttävät, hemofiliapotilaat); Vuotava pään haava;	Loukannut pään muutama vrk sitten, edelleen päänsärkyä tai pahoinvoinnin tunnetta;	Trauman jälkeen pitkäkestoinen (>2 viikkoa) päänsärky ilman oksentelua; (HUOM myös optimointi)		Pään vamma, johon ei liity tajuttomuutta eikä tajunnan häiriötä, hoituu kotiooloissa, mikäli paikalla on toinen henkilö, joka voi tarkkailla mahdollisia tajunnan tason muutoksia. Lieviin oireisiin voi kuulua päänsärkyä, pahoinvointia, huimausta, muistin epävarmuutta ja väsymystä. Särkyyn voi tarvittaessa käyttää reseptivapaita särkylääkkeitä (esim. parasetamolia). Kannattaa myös välttää kovaa fyysistä rasitusta ja alkoholin käyttöä seuraavina päivinä.; Mikäli ilmaantuu tajunnan tason häiriöitä, sekavuutta, uneliaisuutta tai voimakasta oksentelua tai päänsärkyä, on vammautunut toimitettava välittömästi hoitoon. Yöunen aikana on vammautunutta syytä herätellä muutaman tunnin välein tajunnantason tarkistamiseksi.; Hyvin lievän pään vamman saanut voi yleensä palata töihin 1–3 vuorokauden levon jälkeen.; Lievästä pään vammasta toipuminen kestää viikon tai kauemminkin.;
Päänsärky	Päänsärkyyn liittyy tajunnan häiriö ja kuume; Trauman jälkeinen päänsärky ja neurologisia oireita; Häkämyrkytys; Päänsärky ja niskajäykkyys; Päänsärkyyn liittyy neurologisia puutosoireita, yleistilan laskua tai tajunnan häiriöitä tai huimausta; Äkillinen aiemmin diagnosoimaton sietämätön päänsärky; Yhtäkin kova tai ponnistamisen yhteydessä alkanut päänsärky;	Pitkittynyt tai paheneva päänsärky; Invalidisoiva päänsärky/migreeni ja kotilääkitys riittämätön; Sunttipotilas ja päänsärky; Invalidisoiva postpunktionaalinen päänsärky;	Postpunktionaalinen päänsärky;	Aikaisemmin samanlaista, kestänyt viikkoja tai kuukausia, ei ole paheneva; Poskiontelovaiva, infektoiton ja nuhaan liittyy päänsärky; Yleiskunto hyvä ja yli 2 viikkoa jatkunut päänsärky, ei liity pahoinvointia, oksentelua, ei liity ponnisteleminen; (HUOM myös optimointi)	Ohittunut kohtauksellinen päänsärky, kesto alle vrk ja kohtauksen jälkeen vointi normaali, ei näköhäiriöitä, toispuoleista puutumista tai heikkoutta, on aiempi migreenidiagnoosi tai samanlaisia kohtauksia; Stressiin liittyvä päänsärky; Tensiotyyppinen päänsärky; Krooninen päänsärky ilman muita yleisoireita ja fokaalisia oireita kuten huimaus, näköoire, toispuolinen oire, puutuminen; (HUOM myös optimointi)	Aiemmin diagnosoiduille migreenipotilaille lääkitysohjeet; Päänsärkyoireet ja hengitystieinfektio-oireet, yleistila hyvä;

Tajunnan häiriöt	Uusi neurologinen puutosoire (muutos raajan sensomotoriikassa, puheentuo-ton vaikeus, näköhäiriö); Yleistilaa laskeva tajunnanhäiriö; Mika tahansa tajunnan häiriö, joka ei ole mennyt ohi; Puheen tuoton tai ymmärtämisen vaikeus;	Ohimennyt tajunnan häiriö; Ohimennyt muistihäiriö ilman muita oireita; Akuutti sekavuus; Kasvohermohalvau ilman muita neurologisia oireita (toinen kasvopuoli halvaantunut, silmä ei mene kiinni, otsa ei kurtistu. Jos ainoastaan kasvojen alaosan halvausoireet, epäile aivoverenkiertohäiriötä ja soita 112); Pyörtyminen, johon ei liity selkeää altistetta eikä tiedossa olevaa pyörtymistäipumusta;				Kollapsitaiipumus, jota tutkittu aikaisemmin ja todettu viattomaksi. Tarvittaessa lisäselvittelyt ajanvarausvastaanotolla; Sokeritautipotilaan lieväoireinen hypoglykemia. Lääkityksen ja hoidon arvio oman lääkärin toimesta; (HUOM myös optimointi)	Mitä oireita potilaalla on?; Milloin oireet ovat alkaneet? Tarkka kellon aika; Raajojen puolierot, suupielen roikkuminen, puheentuo-ton tai; ymmärtämisenhäiriö, näköhäiriöt, tasapaino- tai kävelyvaikeus?; Onko äkillisiä näköhäiriöitä?; Onko puheentuo-ton häiriötä?; Onko äkillistä tai lisääntynyttä sekavuutta?; Oliko ennen tajuttomuutta rintakipua tai rytmihäiriötuntemusta?; Alkaisemmin vastaavaa?; Perussairaudet?; Lääkitys? Verenohennuslääkitys?; Yleistila?; Liittyikö pyört:ymiseen jokin altiste (veren näkeminen, seisominen kuumassa, paasto, WC-käynnin yhteydessä, parranajo tms.); Liittyikö pyörtymiseen rintakipu, hengenahdistus tai rytmihäiriötunne;
P Mielenterveys							
Ahdistuneisuus	Vakavasta ahdistuksesta johtuva välitön itsemurhavaara; Epäily vakavasta somaattisesta syystä ahdistuksen taustalla	Ei pärjää verkoston tuella aamuun; Paniikkihäiriöoireet (jos kokee ettei pärjää); Sekava, aggressiivinen, levoton; M1-arvio; Suuri vaara itsetuholle tai vahingoittaa muita; Peruselintoiminnan häiriön poissulku mahdoton puhelimitse;	Ei pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan arkipäivään ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Itsenä vahingoittamisen riski; Riski vahingoittaa muita; Jatkuva ahdistuneisuus, ei selviä arkiaskareistaan; Vaikea psykiatrinen tausta; Levottomuus, vapina, hikoilu tai pysähtyneisyys;	Akuutit oireet saatu hallintaan Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan arkipäivään ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Työ-/opiskelukyky uhattu, selviää arkielämässä (ja työssä) mutta vaatii ponnisteluja; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Ajoittainen ahdistuneisuus, heikentää elämänlaatua; Normaali toimintakyky; Ei riskiä käytöshäiriöstä tai vahingonteosta; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta; Ahdistunut, hoidossa oleva psykoosipot., dg ja hoitosuhde jo olemassa; Oma psyk kontakti/TK	Ahdistuneisuus liittyy ahdistavaan elämäntilanteeseen. Ei tuota vaikeuksia arjessa; Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Mielenterveystalo (Ahdistuksen omahoito, Paniikin omahoito);	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?; Onko somaattiset syyt poissuljettu? (sydänsairaudet, keuhkoverentulppa, kilpirauhasen liika-/vajaatoiminta, pahanlaatuiset kasvaimet tai muut taudit);
Alkoholin ja päihteiden avokataisu ja vieroitusoireet	Vaikeat deliriumia ennakoivat oireet tai esitiedot (aistiharhat, vaikea levottomuus, aiempi delirium); Välittömien henkeäpelastavien hoitotoimenpiteiden tarve; Kouristaa; Vaarallinen itselleen tai muille;	Vaikeat päihteiden vieroitusoireet (vapina, levottomuus, unettomuus, harhausuus); Peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; >24h uusi neurologinen oire; Pään vamma taustalla; Epäselvät tapahtumatiedot;	Keskivaikeat vieroitusoireet (tärinä, ahdistuneisuus, unettomuus, päänsärky, tikkailu); Tajunnan alenema (aikaan ja paikkaan orientoitunut), joka selitettävissä alkohollilla; Vamma 24-72h (pois lukien päähän kohdistuneet vammat) tai yli; Humalatila ainoana synä; Katkaisuhoito aloitus;	Ei katkohoitoa tarvetta; Päihteen käyttäminen ja hankkiminen mielessä toistuvasti; Avuntarve pitkäaikaiseen päihdeongelmaan.; Haittaa työelämässä tai arjen toimintakykyssä tai ihmissuhteissa; Lähipiiri huomauttanut alkoholinkäytöstä Hankalat vieroitusoireet (lähinnä krapalaoireiset);	Päihdekäyttö on aiheuttanut ongelmia (esim ihmissuhteissa) tai oireita (esim ahdistusta), toimintakyky kotona ja työpaikalla säilynyt;	Päihteidenkäyttö ei ole aiheuttanut näkyviä ongelmia, henkilö haluaisi itse vähentää/lopettaa päihteidenkäyttöä; Neuvonta oman kunnan päihdehuoltoon; Virka-aikana yhteys omaan päihdehuoltoon katkon järjestämiseksi; Mielenterveystalo - Juomisen hallinta;	Kuinka pitkään on juonut? Milloin juonnut viimeksi?; Kuinka paljon juonut?; Mitä päihdeaineita otettu? Korvikealkoholi?; Onko fyysisiä oireita?; Onko psyykkisiä oireita?; Onko aiemmin ollut vastaavaa tilannetta?; Onko ulkoisia vammaanmerkkejä?; Onko motivoitunut lopettamaan alkoholin käytön?; (CIWA-Ar -asteikko löytyy terveysportista), tarviiko;
Elämäntilanne, masentuneisuus, unettomuus, väsymys (Ks. Myös Kriisit)	Psykoottinen masennustila, jossa välitön itsemurhan tai somaattisen hätätilan (esim. kuivuminen) vaara	Välitön pärjäämättömyys omassa kotiympäristössä, psyykkinen sokkitila; Itsetuhoinen/itsemurha jatkuvasti mielessä; Erittäin vaikea psyykkinen kriisi, eikä voi odottaa 1-3vrk vastaanottoa; M1-arvio;	Psykoottinen masennus Akuutti kriisi, potilas/omainen kokee että pärjää aamuun; Unettomuus, heikentää toimintakykyä;	Akuutti elämäntilannekriisi; Työ/opiskelu uhattu; Psykososiaalinen kriisi, joka voi odottaa 1-3vrk vastaanottoa; Vakavat masennusoireet Itkuisuus, itsetuhoiset ajatukset, ahdistuneisuus, uni-häiriöt; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Mielialan ja toimintakyvyn lasku; Unettomuus, heikentää toimintakykyä; Työ ja arkielämä sujuu vaikka vaatii suurempia ponnisteluja; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta, olemassa riittävä tukiverkko (hoitosuhde, läheiset) ja potilas voi omasta mielestä odottaa; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Ajoittaista oireita joka heikentää elämänlaatua ja/tai häiritsee toimelaisuutta hetkellisesti, toimintakyky säilynyt; Mielenterveystalo - Unettomuuden omahoito, Työkaluja mielen hyvinvointiin; Selma oma-apuohjelma (kriisi);	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?; Onko psykoottista/realiteettien vakavaa pettämistä?
Intoksikaatio päihdeaineista	Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Hypoterminen, päihteiden vaikutuksenalainen; Korvikealkoholin nauttiminen; Korvikealkoholin nauttiminen; Aggressiivisesti käyttäytyvä potilas ; Vieroitusoireet, kouristusrisi kohonnut; Poikkeuksellisen sekava/harhainen;	Peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Hypoterminen, päihteiden vaikutuksenalainen; Päihteidenkäyttö ja päänvamma; Korvikealkoholin nauttiminen; Aggressiivisesti käyttäytyvä potilas; Vieroitusoireet, kouristusrisi kohonnut; Poikkeuksellisen sekava/harhainen; Raskaana oleva potilas; Selviämishoidon tarve;	Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnanhäiriötä tai muita riskioireita; Lievät vieroitusoireet	Katkaisuhoitoon pääsyn tarve;		Mitä on otettu ja kuinka paljon? Korvikealkoholit?; Milloin otettu?; Millainen on yleisointi?; Onko ulkoisia vammaanmerkkejä?;	

Itsetuhoisuus

Itsemurhayritys; Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Kontrolloimaton verenvuoto; Korkea riski vahingoittaa itseään; Merkittävä vammamekanismi; Kieläytytty tulemasta arvioon (virka-apu, M1-arvio);	Itsemurha jatkuvasti mielessä; Selkeästi itsetuhoinen (ei pärjää verkoston tuella aamuun); M1-arvio; Merkittävä vammamekanismi; Lievä kontrolloimaton vuoto; Voimakas ahdistuneisuus; Epäselvät tapahtumatiedot;	Pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Konkreettinen itsemurhasuunnitelma Ei merkittävää vammaa tms; Itsetuhoyritys, ei riskiä enään; Ei vaarallinen muille;	Päivittäisiä itsetuhoisia ajatuksia, ei riskiä käytöshäiriöstä tai vahingonteosta; Yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta, olemassa riittävä tukiverkko ja potilas voi omasta mielestä odottaa; Sairaudentunto ja hoitomyöntyvyys; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Kuolemaan liittyvät ajatukset, ei kuoleman toiveita eikä itsetuhoisuutta; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Lievät oireet, pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; Mielenterveystalo - Masennuksen omahoito, Epävakauden omahoito; Nuorten mielenterveystalo - Vapaaksi viiltelystä;	Onko itsetuhoisia ajatuksia? Millaisia? Onko suunnitellut tekotapaa? Onko vahingoittanut itseään tai onko itsemurhayrityksiä?; Tunnetilojen vaihtelu, poikkeava kommunikointi, itkuisuus, väsymys, ylikirokset, alakuloisuus; Onko potilas yksin?; Onko akuuttia kriisitilannetta elämässä?; Onko päihteiden käyttöä?;
--	---	--	--	---	--	--

Muistinmenetys

Vakava peruselintoiminnan- tai tajunnantasonhäiriö; Halvausoireita;	Äkillinen muistinmenetys; Peruselintoiminnan häiriö; Tajunnatason muutokset;		Psykkisestä syystä johtuva muistinmenetys Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Muistisairauden selvittelyä ja diagnoosia varten;		Ikä?; Oireilleeko edelleen? Kuinka kauan kestänyt?; Onko halvausoireita/neurologisia oireita?; Miten vaikeasti muisti mennyt?; Lääkitys, lääkemuuutokset?; Päihteet?; Vammat?; Onko taustalla psyykkistä syytä tai kriisiä?
--	---	--	--	--	--	---

Psykoottiset oireet

Valvontaa tai virka-apua vaativa delirium tai muu nopeasti kehittynyt sekavuus; Välitön vaara vahingoittaa itseään tai muita;	Aggressiivinen ja/tai agitoitunut akuutti psykoosi tai mania --> M1 arvio	Epäily akuutista psykoosista tai maniasta mutta potilas on yhteistyökykyinen ja pystyy jossain määrin hillitsemään käytöstään; Ei pärjää arkielämässä; Vaikea psyykkisen sairauden aktivoituminen; Ahdistuneisuus; Levottomuus ; Vauhdikkuus/pysähtyneisyys; Pelokkuus; Pärjää tukiverkoston avulla seuraavaan aamuun ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoon hakeutumisesta; M1 arvio	Krooninen psykoosi pahentunut, yhteistyökykyinen ja ymmärtää annetut ohjeet hoitoonhakeutumisesta; Ahdistunut hoidossa oleva psykoosipotilas (dg ja hoitosuhde olemassa); Aistiharhoja ajoittain, pot hillitsee käytöstään ja pystyy arvoimaan tilannettaan; Kykä selvittää töstä/opiskelusta on uhattuna; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Yksinkertaisia, yksittäisiä harhoja. Potilas ymmärtää etteivät harhat ole totta. ; Ei vaihutusta käytökseen tai toimintakykyyn; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.		Onko aggressiivinen? Vaaraksi muille?; Onko aikaan/paikkaan orientoitunut?; Onko sekavuutta tai harhaisuutta?; Onko paranoidisia ajatuksia ja onko toiminut niiden vuoksi?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Vauhdikkuus/pysähtyneisyys?; Pelokkuutta?; Unettomuutta?; Onko akuutisti päähtynyt alkoholista tai muista päihteistä, tarvitseeko selviämishoidon ennen luotettavaa psykiatrista arviota?
---	--	--	---	---	--	--

Sosiaalisten tilanteiden pelko

			Toimintakyky vakavasti lamaantunut, ei selviä välttämättömistä arkitoiminnoista Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Sosiaalisista kontakteista luopuminen, eristäytyminen kotiin, asiat hoitamatta, paniikkioireita sosiaalisissa tilanteissa (kämmenet hikoavat, ahdistaa, sydän hakkaa, puutumista); Pelokkuus; Nukkuminen ja/tai ruokailu tuottaa vaikeuksia; Ei pärjää arjessa, työ/opiskelu uhattu; Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Satunnaisia, lieviä ongelmia. Ei vaikuta kykyyn selvittää arjessa. Normaali toimintakyky; Mielenterveystalo - Sosiaalisen jännittämisen omahoito	Selvittää potilaan oma kokemus/tukiverkosto; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
--	--	--	---	--	---	---

Traumaperäinen stressihäiriö			Akuutti traumaattinen kriisi; Vakavia psyykkisiä oireita potilas ei voi odottaa	Stressitilanteesta (esim.kolari) ilmeneviä yleistyneen ahdistuneisuushäiriön fyysisiä ja psyykkisiä oireita sekä mahdollisesti mm. sosiaaliseen käyttäytymiseen tai mielialaan liittyviä erityisoireita (muistojen uudelleen eläminen, traumaan liittyvien asioiden välttely tai unohtaminen, keskittymishäiriöt, ylivilkkaus); Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Aiemman traumatisoitumisen aiheuttamat vaikeusasteeltaan keskivaikeat oireet Virka-aikana yhteys päiv. psyk sh:lle. Potilas soittaa itse.	Lievät/krooniset oireet Mielenterveystalo; Selma omahoitoohjelma	Selvitä potilaan oma kokemus/tukiverkosto.; Pystyykö odottamaan hoitoonpääsyä?;
R Hengityselimet							
Flunssa	Vaikea hengenahdistus (ei jaksa puhua lauseita, ks. Hengenahdistus); Nielemisvaikeus; Yleistilan lasku;		Korkea kuume (> 38,0 C) ja vain lievät hengitystieoireet (etsittävä muuta infektiota);	Pitkittynyt kuume (>38,0 C ja >5 vrk, yleistila pysynyt hyvänä eikä epäilyä muusta infektiosta); (HUOM myös optimointi)	Pitkittynyt yskä hengitystieinfektion jälkeen (astmatutkimukset); (HUOM myös optimointi)	Tyyppilliset flunssaoireet (yskä, nuha, kurkkukipu ilman nielemisvaikeutta, kuume); Astmaatikon hoidon tehostaminen hengitystieinfektion yhteydessä; (HUOM myös optimointi)	Oireet ja niiden kesto; onko astma/COPD; yleistila; Hengitysvaikeus;
Hengenahdistus	Hengitystaajuuus selvästi koholla, ei pysty puhumaan lauseita; Hengenahdistus ja rintakipu; Yleistilan selkeä lasku; Hengenahdistus ja liittyvä laskimotukokselle / keuhkoembolialle altistava tekijä (esim. immobilisaatio, syöpä, aiemmin sairastettu laskimotukos, todettu tromboosialttius); Allergiseen reaktioon liittyvä hengenahdistus; Epäily vierasesineestä hengitysteissä;	Päivissä kehittynyt rasitushengenahdistus; Astmaattikko tai copd:n (pahenemisvaihe) eikä kotihoidon tehostus auta, yt huono; Kuume ja hengenahdistus; Vammaan liittyvä hengenahdistus; Rytmihäiriö ja hengenahdistus; Hengenahdistus makuuasennossa ja kevyessäkin rasituksessa (sisätiloissa kävely); Paniikkihäiriö, ei aiempaa diagnoosia tai hoitoa, vaikeat oireet;	Hengitystieinfektio-oireet ilman korkeaa kuumetta, ei perussairauksia ja lievä hengenahdistus; Astmaattikko tai copd:n (lievä pahenemisvaihe) eikä kotihoidon tehostus auta;	Pitkittynyt mutta häiritsevä oireisto, yleistila on hyvä; Pitkittyneet oireet, ei paheneva, yleistila hyvä; Hengenahdistus kohtalaisessa rasituksessa, levossa vointi hyvä; Toistuva paniikkihäiriö / hyperventilaatio, kun diagnoosi tiedossa, yleisvointi hyvä; (HUOM myös optimointi)	Lievä hengenahdistus ajoittaisena; Astmadiagnoosi tiedossa, yleistila hyvä ja lääkkeet kotona olemassa; Epäily työperäisestä nuhasta, yskästä tai astmasta; Pitkittyneet oireet ja ajoittain hengenahdistusta kovemmassa rasituksessa; (HUOM myös optimointi)	Lievät hengitystieinfektio-oireet ja yleistila hyvä; Paniikkihäiriöoire lievänä ja hoito olemassa ;	Kuinka nopeasti hengenahdistus alkanut?; Onko muita oireita?; Hengitystaajuuus?; Vinkuuko hengitys?; Allergiat? Ihomuutokset?; Puhuuko lauseita ongelmitta?; Onko kuumetta?; Onko tapahtunut rintakehän vammaa lähiaikoina?; Onko perussairauksia? Onko aiemmin laskimoveritulppia tai keuhkoembolioita? Onko pitkää immobilisaatiota lähiaikoina? E-pillerit nuorella naisella?;
Influenssa epidemia-aikana	Vaikea hengenahdistus (ei jaksa puhua lauseita); Tajunta alentunut; Ei jaksa nousta vuoteesta;	Hengenahdistus pienessä rasituksessa (sisätiloissa kävely); Ei kykene suoriutumaan normaaleista arkiaskareista kotona; Herää epäily muusta infektiosta (esim. keuhkokuume);	Kuume (> 38,0 C) ei laske lääkityksin; Oireet uudelleen pahentuneet; Rintapistos hengittäessä;	Pitkittynyt kuume (> 38,0 C) >7 vrk, yleistila pysynyt hyvänä eikä epäilyä muusta infektiosta; (HUOM myös optimointi)		Tyyppilliset influenssaoireet epidemia-aikana, yleistila säilynyt hyvänä.;	Oireet (influenssan tyyppioireet ovat kuume, yskä, päänsärky ja lihassärky); Oireiden kesto; Hengitysvaikeus (hengästy mistä pienessä rasituksessa tai jo levossa/puhuessa); Yleistila (pystyykö suoriutumaan tavanomaisista arjen askareista kotona);
Nenän ja sivuonteloiden oireet	Voimakas nenäverenvuoto, joka ei tyrehdy sieraimia puristamalla; Jos epäily, että nenän vierasesine voi olla paristo;	Näkyvä turvotus ja punoitus kasvoilla; Voimakas nenäverenvuoto, joka alkaa uudelleen, kun sieraimia ei puristeta yhteen; Vamman jälkeinen kirkas vuoto nenästä (Ks. Kasvovamma, hammastapaturma); Nenän avomurtuma (ks. Kasvovamma, hammastapaturma); Voimakas poski- tai otsäsärky, johon liittyy silmäoire;	Nenän vierasesine; Ylähengitystietulehdus, johon liittyy otsakipu; Yli viikon kestänyt märkäinen nuha ja voimakas kasvojen kipu; Toispuoleinen poskikipu ja särky saman puolen ylähampaissa;	Lieväkin nenäverenvuoto, johon liittyy edeltävää tukkoisuutta ja/tai kipua; Yli viikon kestänyt märkäinen nuha ja kasvojen paine; Suljettu nenämurtuma;	Limaisuus, tukkoisuus; Hajuaistin häiriöt; Ajoittainen, kotikonstein tyrehtyvä nenäverenvuoto; (HUOM myös optimointi)	Ylähengitystietulehdus ja paineen tunnetta poskissa; Nenäverenvuodon kotihoito-ohjeet: 1. Pysy rauhallisena. 2. Istu etukumaraan asentoon niin, että veri ei valu nieluun. 3. Tyhjennä nenä hyyttymistä niistämällä ja purista sieraimia yhteen nenän etuosasta vähintään 15 min. 4. Jääpala suussa tai niskaan asetettu jääpussi saattaa auttaa vuodon tyrehtymisessä. 5. Jos verenvuoto ei tyrehdy 15 min:n puristamisen jälkeen, on syytä lähteä lääkäriin. Istu kuljetuksen aikana etukumarassa asennossa.;	
Nieluoireet ja kurkkukipu	Sisäänhengitysvaikeus ja voimakas kurkkukipu; Voimakas nielurisaleikkauksen jälkivuoto; Puuroutuva puhe ja huulten/kielen/suunpohjan turvotus; Niin voimakas kurkkukipu, ettei pysty nielemään sylkeä;	Toistuvia, itsestään tyrehtyviä nielurisaleikkauksen jälkivuotoja; Oksentanut verta nielurisaleikkauksen jälkeen; Voimakas kurkkukipu ja kaulan alueen turvotus tai punoitus; Voimakas, kuumeinen (> 38,0 C) kurkkukipu ja yleistilan lasku; Voimakas kurkkukipu ja vaikeus kääntää päätä;	Nielemisvaikeus (nestekään ei mene alas) ilman hengitysvaikeutta; Epäily nielun vierasesineestä ilman hengitysvaikeutta; Toispuoleinen kurkkukipu ja vaikeus avata suuta; Voimakas, toispuoleinen kurkkukipu;	Vähitellen paheneva nielemisvaikeus ilman hengitysvaikeutta; Voimakas, kuumeinen kurkkukipu ilman hengitysvaikeutta; Nielemiskipu ja kiinteä möykky kaulalla; (HUOM myös optimointi)	Rasituksen liittyvä sisäänhengitysvaikeus; Käheys ilman hengitysvaikeutta tai flunssan jälkeen; Nielusta irtoaa pahanmakuisia proppuja; (HUOM myös optimointi)	Uvulan (pikkukieli) turvotus ; Särkylääkeille reagoiva kurkkukipua ja flunssaoireet;	

Yskä	Hengitystaaajuus selvästi koholla, ei pysty puhumaan lauseita; Hengenahdistus ja rintakipu ; Yleistilan selkeä lasku; Allergiseen reaktioon liittyvä voimakas hengenahdistus;	Voimakas, äkillisesti alkanut yskä ja epäily vierasesineestä; Yskä ja selkeä yleistilan lasku; Verta ysköksissä ja yleistilan lasku;	COPD-potilaalla yskä, kuume ja märkäiset yskökset;	Yskä ja kuume (> 38,0 C) yli 3vrk ; Märkäiset yskökset, hyvä yleistila; (HUOM myös optimointi)	Pitkittyneet yskäoireet (viikkoja); Epäily työperäisestä nuhasta, yskästä tai astmasta; (HUOM myös optimointi)	Hengitystieinfektion jälkeen kuivakka yskä voi kestää 1-3 viikkoa; Yskä yhdistettynä tyypillisiin flunssan oireisiin on vaaraton. Oireenmukainen hoito tarpeen mukaan.; Tyypillinen keuhkoputkentulehdus hoidetaan oireenmukaisesti (kuiva yskä, ei kuumetta, kesto 1-4 viikkoa), antibioottihoito on todettu tehottomaksi ja haitalliseksi; Verenpainelääkitykseen liittyvä yskä (Kehittyy vain ACE-estäjillä); Astmaatikolla hoitavan lääkeyksen tuplaus ja avaavan lääkkeen käyttö, PEF mittaus; Astmaatikolla ja COPD potilailla saattaa olla kortisonikuuri varalla, jonka aloitus annettujen ohjeiden mukaisesti; Tarvittaessa lääkärin konsultaatio.;	
S iho							
Eläimen tai ihmisen purema	Potilas vaarassa; Runsaasti vuotava haava; Yleistila laskenut; Anafylaktinen shokki; Käärmeen purema ja yleisoireita;	Merkittävä puremahaavaa tai yleisoireita puremahaavan jälkeen; Vaurio saattaa ylittää luuhun tai niveleen; Verisuoni-, hermo- tai jännevamma; Raajojen veren- tai imunestekierron häiriöt; Purema kädessä, lähellä tekoniveltä, lähellä genitaaleja; Immuuniteetin puutostila (lääkitys, synnynäiset syyt); Kyynt purema (alle 2vrk) ja laaja-alainen kudosturvotus; Suuren riskin haavat (lävistää ihon) mikäli rokottamaton tai puutteellinen rokotussuoja; Purema johon ei liity peruselintoiminnan häiriöitä tai		Puhtaat/pienen riskin haavat - rokotussuoja mikäli rokottamaton tai puutteellinen rokotussuoja;		Perusterveen pienet haavat ja nirhaumat: Ohjataan hyvä haavan huuhtelu ja seuranta, tarvittaessa rokotussuoja.; THL - aiheet - rokottaminen;	Mikä eläin on purrut? ; Kuinka laaja puremavamma ja minne purtu?; Myrkyllisyys, tartuntataudit?; Onko purema tapahtunut ulkomailla?; Haavan ikä?; Perussairaudet? Allergiat? Ikä?; Lääkitys?; Potilaan yleistila?; Onko AK-lääkitys?; Onko tetanus-rokote voimassa?; Rabies-estohoidon tarve (ulkomailla tapahtuneet ja ulkomailta tuodun lisäksi puremat)?; Ihmisen puremista n. 10% infektoituu, koiran puremista 5-10% ja kissan 30-60%, antibioottiprofylaksian tarpeen arviointi;
Haavat	Henkeä uhkaava verenvuoto; Runsas verenvuoto, erityisesti jos käytössä antikoagulaatio-lääkitys; Irronnut raaja; Lävistävä haava kehossa; Avomurtuma;	Ompelua tai liimausta vaativat haavat; Haavan ääreisverenkierron vajaus; Haava, jossa jänne- tai hermovaurioepäily; Silmäluomen haava; Tulehtunut haava (jos yleisoireita kuten kuumetta, kipua haava-alueella, märkävuoto); Auenntu vuotava/tulehtunut leikkaushaava (ensisijaisesti leikkaukseen yksikköön); Tekonivel-leikkauksen jälkeinen haavainfektio/epäily; Vaginan vamma+vuoto (gyn); Veritapaturma, jos epäily HIV- tai B-hepatiitti-altistuksesta; Alipainehoitolaitteen ongelmat: Sidokset poistettava 2h:n sisällä; Pään haava päihtyneellä tai antikoagulaatiolääkitystä käytävällä;	Auenntu leikkaushaava ja/tai yltynyt haavakipu; Tulehtunut haava, YT hyvä; Jänneruptuura ilman haavaa; Rokottamaton tai puutteellinen rokotussuoja (Tetanus), vamman yhteydessä;	Uusi säärihaava (oireeton); Vanha säärihaava, oireiden paheneminen; Akuutisti tulehtunut krooninen haava - yt hyvä; Auenntu leikkaushaava (pieni); Pinnallinen haavainfektio; Tetanus-tehoste haavan jälkeen (ei tarvita haavahoitoa); (HUOM myös optimointi)	Ei infektoitunut krooninen haava; Haavahoidot, ompeliden/hakasten poistot; Työtä haittaavat vammojen jälkitilat (työterveys); (HUOM myös optimointi)	Ihorikot, nirhaumat; Lievä pisto, raapimisjäljet; Tetanus-rokotteen tarve (annetaan 1-3vrk:n sisällä vammasta jos tetanus voimassa. Rokottamaton tai epäselvä rokotussuoja -> annetaan rokotus päivystyksellisesti); www.terveyskylä.fi (itsehoito-ohjeet/haava); THL - aiheet - rokottaminen;	Mikä haavan on aiheuttanut?; Haavan koko? Pituus? Syvyys? ; Milloin haava on tullut?; Missä kehonosassa?; Millainen haava on? (esim. repaleinen, suora viilto, pisto, palkeenkieli); Vuotaako? Kuinka paljon?; Liikkuuko raaja normaalisti?; Onko haavassa vierasesineitä esim. hiekkaa? Saako poistettua?; Miten on hoidettu?; Onko tulehduksen merkkejä? ; Ihon kalpeus ja hikisyys? Kipu?; Perussairaudet? Allergiat? Ikä?; Lääkitys?; Potilaan yleistila?; Onko AK-lääkitys?; Onko tetanus-rokote voimassa?;

Hyönteisten tai punkin purema ja pisto	Anafylaksian oireita; Hyönteisten pisto kaulan tai kasvojen alueella ja turvotusta tai hengenahdistusta;	Paikallinen kova kipu ja turvotus; Aiemmin vakava reaktio, vaikka nyt oireeton;	Jos punkinpureman jälkeen esiintyy yleisiä infektio-oireita ja/tai pureman ympärille ilmaantuu rengasmaisesti leviävää tarkkarajaista punoitusta; Hyönteisen pisto ja voimakas paikallinen turvotus; Yleisoireita, kuten laaja-alainen ihottuma, mutta yleisvointi hyvä; Punkin poisto (jos ei onnistu kotona);	Punkin pureman jälkeisen hyvävointuisen potilaan ihomuutoksen tarkistus; Epäily punkin aiheuttamasta migrans-ihottumasta tai ihomuutos pysynyt yli viikon; (HUOM myös optimointi)		Paikallisia hyönteisenpistoreaktioita voidaan hoitaa po antihistamiinilla ja hydrokortisonivoiteella, paikallishoito kylmällä; Punkin pureman jälkeen alueen seuranta vähintään viikon ajan, ab-hoito aloitetaan, jos pistosalueella on vielä viikonkin jälkeen selvä punoittava ihottuma; Raskaana olevien tulee seurata ihomuutoksia ja mahdollisia muita oireita punkin pureman jälkeen; Kehoitetaan ihomuutoksesta kuva; Terveysportti: hyönteisen pistot ja puremat; www.terveyskylä.fi (itsehoito-ohjeet/punkki);	Mikä hyönteinen on purrut/pistänyt?; Mihin purrut/pistänyt?; Onko aiemmin tullut allergisia reaktioita?; Perussairaudet? Allergiat? ikä?; Lääkitys?; Potilaan yleistila?
Iho-oireet	Septinen taudin kuva; Raju allerginen reaktio; Ihoreaktio, nokkosrokko, urtikaria jos hengenahdistusta, turvotusta hengitysteissä tai laaja-alainen; Nekrotisoiva faskiitti; Epäily kaasukuoliosta;	Petekkiat ja infektio-oireet; Bakteeriruuus epäily, johon liittyy yleisoireena kuumetta; Ihoreaktio, nokkosrokko, urticaria; Isot rakkulat tai laaja-alainen rakkulointi; Merkittävä allergia tauti; Vaikea kutina (jatkuva, ei häitää yönta); Ihonalainen ilma; Kuuloepäily; Rokkoepäilyt, jos potilaalla immuuniteetin puutostila (lääkitys, synnynäiset syyt);	Tulehdusellisten iho-oireiden alkuarvio (esim ruusu), YT hyvä, ei kuumetta; Vyöruusu (toispuoleinen kipu+rakkulat); Keskivaikea kutina (jatkuva, ei häitää yönta); Herpes (ihon ja limakalvon laaja rakkulointi, kuume, huonovointisuus, silmän oireet, kasvohalvauksioireet); Tuhkarokkoepäily; Ihoreaktio, nokkosrokko, urticaria; Kivulias verenpurkauma kynnen alla; Vaikeaoireinen kynsivallintulehdus;	Kutina, ihottuma; Hautuneet varpaanvälit, talpeet; Isot, kämmenen kokoiset mustelmat, poikkeavia tai uusia mustelmia spontaanisti/runsaasti; Kynsivallintulehdus; Päättät: hankalat oireet tai diagnoso ei epävarma; Kivuliat hautumat ja rakot; Kova kutina iholla (raskaana olevat,neuvola); Märkärupi (suurempi kuin peukalonpään kokoinen); Herpesrakkulat muualla iholla; Satiaisia karvaisilla alueilla; Tartuntautirokko/-epäily; (HUOM myös optimointi)	Atooppisen tai kroonisen ihottuman pahentuminen; Näppyloidien, luomien ja kynsimuutosten arvio/poisto; Nopeasti kasvava tai väriä muuttanut tai varta vuotava luomi, syvenevä muutos iholla (max 1-2vko); Toistuva herpes; Syyliät, molluskat, känsät mikäli itsehoitotuotteita ei ole apua; (HUOM myös optimointi)	Kroonisen ihottuman pahentuminen; Itsekseen ilmaantuneet mustelmat. Isot, kämmenen kokoiset poikkeavia -> Seuranta. (Tarvittaessa lääkityksen arvio virka-aikana, verenhennuslääkitys); Herpes (terveyskylä); Lieväoireinen kynsivallin tulehdus; Syyliät, molluskat ja känsät; Rokkotaudit tyypillisin oirein; Syyhytartuntaepäily; Päättät tai epäily; Kihomadot; (HUOM myös optimointi)	Mitä oireita potilaalla on? Onko kuumetta?; Milloin oireet ovat alkaneet?; Onko tilanne pahentunut ja millä aikavälillä?; Onko ollut aiemmin vastaavaa?; Kipua?; Miten on hoidettu kotona?; Toimiiko sormi/varvas normaalisti?; Päättät ja satiaset: yksittäinen tartunta vai mahdollinen epidemia koulussa tai päiväkodissa. Epäilyttävisä tilanteissa ilmoitus alueen perusterveydenhuoltoon; Kts päättätin hoito-ohjaus terveysportista; Rokkopotilaalla, huomioi eristystarve; www.terveyskylä.fi (itsehoito-ohjeet/urticaria);
Paiseet ja patit	Yleistilan/tajunnantason lasku; Nopeasti ilmaantuneet patit kaulalla ja hengitysvaikeus;	Aristava punoitava imusolmuke tai paise sekä kuume; Patti/paise ja hengitysvaikeus tai pää ei käännä (esim. kaulan, solislun tai suun alueen patti); Kaulan äkillinen, kivulias, toispuoleinen turvotus (kaula-abskessiepäily);	Kuumottava, punoitava, kipeä patti/paise; Muut kuin kaulan alueen oireiset/kivuliat paiseet;	Suurentuneet ja kasvavat imusolmukkeet tai imusolmukepaketti; Nopeasti ilmaantuneet kasvavat patit kaulalla ja soliskuopassa, ilman muita oireita; (HUOM myös optimointi)	Pienet kivuttomat, hitaasti kasvaneet patit; Lieväoireiset tai kivuttomat patit ja paiseet; (HUOM myös optimointi)	Infektioon liittyvät suurentuneet imusolmukkeet, pienenevät yleensä itsestään, voi seurata 2-3 viikkoa; (HUOM myös optimointi)	
Palovammat; HUOM! Ks. Fysikaalisen tekijän haittavaikutus (lämpö, kylmä, aurinko, sähkö, paine)	Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Kova, sietämätön kipu; Palokaasujen hengittäminen; Laajat, syvät palovammat; Sähköiskun aiheuttama palovamma, jos suurjännittevamma ja/tai rytmihäiriöitä; Silmien kemialliset palovammat, laajat muun kehon kemialliset palovammat; Merkittävä monivamma; Lämpöhalvaus;	Epäily hengitystiepalovammasta; Tuoreet palovammat; Syvä palovamma; Sähköpalovammat; Kemialliset palovammat; Savualetistis; Silmän palovamma; Pinnallisetkin palovammat, jos kasvoilla, kaulalla, perineumissa tai kämmenissä/jalkapohjissa, genitaalialueella, nivelten alueella; 20% kehon pinta-alasta olevat selvästi pinnalliset palovammat; Yli 1%:n haavahoitoa vaativat vammat; Vähintään 2. asteen, joiden laajuus yli 5%;	Palovamma, johon ei liity peruselintoiminnan häiriöitä tai muita riskioireita; Vähintään 2. asteen palovammat (alle 5%); Alle käden kokoiset pinnalliset 2. asteen palovammat; Alle 10% kehon pinta-alasta olevat pinnalliset palovammat; HUOM! kotihoito aloitettu/pystytään aloittamaan; Pinnallinen palovamma ja kipuongelma; Infektoitunut vanha palovamma;		Palovamman jälkihoito; Vanha palovamma, kosmeettinen tai lievä toiminnallinen haitta; Työtä haittaavat jälkioreet palovammasta;	Lievät palovammat; Palovamman haavahoito; pääsääntöisesti 1.asteen palovammat voi hoitaa kotona (pelkkä punoitus/kipu, ei rakkuloita). Poikkeuksena kasvojen ja koko kehon 1.asteen palovammat); Terveyskylä: pinnallinen palovamma;	Syntymekanismi ja altistus aika? (liekki, kuuma vesi tai muu neste, emäs/happo, sähkö); Missä palovamma on?; Palovamman syvyys ja laajuus?; Onko hengittänyt savua/palokaasuja?; Onko nivelissä?; Milloin palovamma tullut?; Millaista ensiapua saanut?; Kivun arviointi (VAS-asteikko); Vamman laajuus: (kämmen 1%, pää 9%, yläraaja 9%, ylävartalo 36%, alaraaja 18%); Vamman aiheuttaja?;
Vierasesine		Pinnalliset vierasesineet (lasinsirut, koutut yms.);					Tarkista rokotussuoja;
T Aineenvaihdunta, umieritis ja ravitus							

Diabetes	Yleistilan romahdus; Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö;	Oireinen hyperglykemia ; Ketoasidoosiepäily; Insuliinihoitoisen oksentelu, ruoka ei pysy sisällä; Epäily tuoreesta diabeteksesta, akuutisti oireinen (vs >20); Liian iso insuliiniannos; Ennestään DM 1/DM 2 ja vs > 20, akuutisti oireinen; Epäily ettei pumppupotilailla pumppu toimi tai insuliini väljähtynyt;	Epäily tuoreesta diabeteksesta, vähäoireinen (vs 15-20); Reseptin uusinta, "häätätilassa" insuliiniresepti;	Oksentelua ajoittain; Oireet kestäneet vuorokausia; Ennestään DM 2 ja vs > 20, vähäoireinen; (HUOM myös optimointi)	Kannanotto diabeteksen jatkohoitoon; Oireeton hyperglykemia; Epäily 2. tyypin DM puhkeamisesta; Ennestään DM 2 ja vs > 20, ohjaus; Verensokerin heittely; (HUOM myös optimointi)	Tulehdukset ja stressihormonit; Hyperglykemia, oireeton; (HUOM myös optimointi)	Korkean verensokerin mahdollinen syy?; Milloin alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten hoidettu oiretta kotona?;
Matala verensokeri	Vakava peruselintoiminnan tai tajunnantason häiriö; Tajunnantason häiriö, omahoidosta huolimatta;	Hypoglykemia henkilöillä, jolla ei ole diabetesta; Alhainen verensokeri yhdessä peruselintoiminnanhäirön kanssa; Insuliiniyliannostus; Toistuva tai muuten sairaalahoitoa vaativa hypoglykemia; Insuliinihoitoinen DM ja oksentelu;			Toistuvien hypoglykemioiden selvitys; (HUOM myös optimointi)	Hoidettu hypoglykemia tai lievä koti-insuliinin virheannostelu potilaalla, joka pystyy syömään ja kotona mahdollisuus seurantaan; (HUOM myös optimointi)	Matalan verensokerin mahdollinen syy?; Milloin alkanut?; Onko vastaavaa ollut aiemmin?; Miten hoidettu oiretta kotona;
Kuivuminen	Vakava peruselintoiminnanhäiriö tai tajunantason häiriö; Lämpöhalvaus;	Kuivuminen ja peruselintoiminnanhäiriö; Kuivunut, monisairas potilas; Lämpösairauden/uupumuksen riski; Voimakasoireinen vatsatauti (oksentelu/ripulointi jatkuvaa ja pitkäaikaista) ja siitä seurannut kuivuminen;	Oireinen, lyhytaikainen vatsatauti ja siitä seuranneet kuivumisoireet;			Oirekuva, johon ei liity peruselintoiminnanhäiriötä tai muita riskioireita	Pääasiallinen oire/vaiva?; Milloin oireet alkanut?; Onko vastaavanlaista ollut aiemmin?; Miten oiretta on hoidettu kotona?; Virtsan määrä?;
Urologia							
Virtsausongelmat		Virtsaumpi, katetroinut, virtsa ei kulje / ei saa itse katetroitua; katetri- ja cystofixongelmat; virtsassa runsaasti kirkasta verta tai hyytymiä, yleistilan lasku; Virtsatiekivi; Kuumelleva virtsatieinfektio-oireinen (= pyelonefriitti); Virtsatieinfektio-oireiden lisäoireena selkäkipu; Virtsa valuu koko ajan uutena oireena;	Raskaana olevien, diabeetikoiden, munuaissairaiden ja miesten ei-kuumeinen virtsatieinfektio; Muut virtsakatetriiongelmät; Akuutti, vahvasti oireita aiheuttava virtsatieulehdus; Terveiden naisten oireinen virtsatieinfektio ilman kuumetta; Makroskooppinen verivirtsaisuus;	Virtsanlähdevaikeus; Tiheentynyt virtsaamisen tarve; Aikuisten oireeton verivirtsaisuus ; Toistuvien virtsatietulehdusten jatkotutkimuksen järjestäminen; Pitkäaikaiset eturauhasvaivat; Pitkäaikainen virtsankarkailu; (HUOM myös optimointi)	Tyypillinen naisen rakkotulehdus hoidetaan haastattelun perusteella,ikä 18-65v Käypä hoito –suositus: haas-tatteluakaavake virtsatieinfektiossa; Reseptipyynnö päiväystavälle YLE-lääkärille; Muistuta potilasta, että oireiden häviäminen voi kestää yli 3 vrk lääkityksen aloittamisesta.; Ohjeista potilas ottamaan yhteyttä, jos oireet eivät helpota tai pahenevat 4 vrk:ssa tai oireet uusiutuvat;	Mikä on potilaan pääasiallisesti valittama oire/vaiva?; Milloin oire on alkanut?; Millainen on potilaan yleisvointi?; Tihentynyt virtsaamistarve?; Kively virtsassa?; Alaselkä-, alavatsakipu?; Verta virtsassa?; Tyhjeneekö rakko?; Onko kuumetta?; Onko katetri?; Muita oireita? (esim. vanhuksilla jalattomuus); Onko vastaavaa oiretta ollut aikaisemmin?; Miten potilas on hoitanut oirettaan kotona?; Onko yrittänyt juoda runsaasti? (dl-määrä); Onko ottanut jotain lääkkeitä? (kipu- ja kuumelääkkeet); Perussairaudet ja lääkitys? ; Onko krooninen VTI, tai estolääkitys käytössä?; Allergiat? ; Potilaan ikä; Missä vaiheessa kuukautiskierto?; Onko sukupuolitaudin mahdollisuutta?;	
W Raskaus, synnytys ja perhesuunnittelu							
Raskaana olevan vatsakipu tai verenvuoto	Raskaana olevan (>20 vk) kipu tai verinen vuoto ja yt-lasku Raskaana oleva, joka kouristaa Vasta synnyttäneen (<6vk) runsas verenvuoto Aiempi nopea synnytys ja säännölliset supistukset alle 5 min välein Voimakas ponnistamisen tarve; Lapsi on syntymässä/syntynyt tai napanuora näkyy; Lapsiveden meno alle 36 raskausviikkolla tai perä-/poikkitarjonta (kuljetus makuulla)	Aikuraskauden (< 10 raskausviikkoa) - kova kipu (yhteispäivystys); 10-20 raskausviikkoa runsas emätinverenvuoto Raskaana olevan (>20 vk) kipu tai verinen vuoto Synnytyksen jälkeinen (<6vk) lisääntynyt verinen vuoto, kova alavatsakipu tai kuume; Raskaana oleva ja korkea verenpaine (HUOM ylävatsakipu, näköhäiriöitä, turvotusta)	Raskausviikoilla 10-20 lievä emätinverenvuoto ilman muita oireita; Rintatulehdusepäily (kipu+kuume)	Raskausviikon 22 jälkeen lievä vatsakipu (ei vaadi kipulääkitystä) eikä emätinverenvuotoa; Epäily raskaudesta;		Potilaan tulee kaikissa alkuraskauden verenvuodoissa tehdä raskaustesti (kaupasta saatava) 4 viikon päästä keskenmenosta/verisestä vuodosta. Yhteydenotto perusterveydenhuoltoon jos se on positiivinen.; Yhteydenotto perusterveydenhuoltoon jos vuoto pitkittyy (yli 2-3 viikkoa) tai tulee infektio-oireita; Raskaana oleville on annettu yhteystiedot suoraan synnytyssairaalaan raskausajan ongelmien sekä synnytyksen käynnistymisen varalle, puhelun ohjaus näihin palveluihin herkästi;	
Raskauspahoinvointi		Hankala raskauspahoinvointi ja heikentynyt yleistila		Hyvä yleistila;☺			

X/Y Naisen sukuelimet sisältäen rinnan / Miehen sukuelimet sisältäen rinnan						
Sukuelinten kipu tai oire	Urogenitaaliset traumat; Priapismi (jatkuva erektio); Parafimoosi (esinahka jäänyt taakse); Äkillinen kiveskipu; Turvonnut/kipeä kivespussi; Pikkulantion tulehdusepäily: alavatsakipu, (suttuinen valkovuoto), kuume; Naisen äkillinen, kova vatsakipu Nivustyrä; ks. vatsakipu;			Toistuva hiivan aiheuttama kutiseva emätintulehdus; Limakalvojen haurastuminen ja kutina, kirvely; Ehkäisyasiat; Raskauden keskeytys; Sukupuolitautejäily; Eturauhastulehdusepäily;		
Sukupuolitaudit --> Tarkistamatta pienryhmätasolla	HUOM ohjeistus tulossa! Konsultoi tarvittaessa lääkärää	Rakkuiloita genitaalialueella (miehet ja naiset), jos kuumetta tai päänsärkyä tai voimakasta kipua haava-alueella tai virtsaamisvaikeutta (primääri genitaalierpes); Märkäinen eritevuoto miehen urethrasta (vaikeaoireinen gc tai klamydia); Alavatsakipu, jos voimakas tai siihen liittyy kuumetta tai virtsaamisvaikeutta tai runsas poikkeava eritevuoto vaginasta (vaikeaoireinen gc tai klamydia); PReP tarve (suuren riskin HIV-tapahtuma, lääkityksen tarpeen arvio on kiireellinen);	Klamydia tai tippuriepäily joko kumppanin taudin perusteella tai lievät oireet; (Puhelimitse) Lievät genitaalahaavat tai lievä kirvely ilman yleisoireita (lievä tai uusiva genitaalierpes, hiiva, bakteerivaginoosi); Kuppaepäily (lho-oireet, kumppanin perusteella tutkiminen, poikkeava laboratoriolöydös);	Kondylooma (hoito ja epäily); Seksitauhin poissulku testamalla (klamydia, gc, HIV, kuppa), oireeton; (Puhelimitse) Herpeslääkerekseptin uusiminen; (Puhelimitse) Genitaalialueen ihosairauden epäily; PReP - lääketarpeen arvio;	Klamydian ja tippurin poissulku virtsasta ja vaginasta kotitestillä; Oikeaan hoitopaikkaan ohjautuminen oikea-aikaisesti; Soitessa puhelinneuvonta eli labtilaus ja	
Z Sosiaaliset ongelmat						
Pahoinpitely	Peruselintoimintojen vakava häiriö tai epäily sellaisen kehittymisestä; Väkivallan uhka; Perheväkivalta (Lastensuojelu); Tuore pahoinpitely	Kaikki, joiden oireet/vammat vaativat päivityksellistä hoitoa (esim. korkea vammaenergia, haavat, murtumat, hammasvammat, huomattavat turvotukset tai hematoomat); Pahoinpitelyvammojen arviointi; Sosiaalipäivystys; Lasten-/vanhustensuojeluilmoitus; Kriisin hoito; Turva-arvio	Pinnalliset ihonaarmut, hankaumat ja mustelmat; Rikosilmoitukseen vaadittava lääkärintausunto ja ei yöllistä hoitoa vaativia vammoja, HUOM! Sosiaalipäivystyksen kriisin hoito & turva-arvio, jos potilas jää kotiin yöksi	Pahoinpitelyn jälkeisten oireiden arvio ja hoito, kun ei akuuttia muutosta voinnissa	Ensiapuohjeet oireisiin; Polisi hoitaa tapauksen tutkimisen, terveydenhuolossa tehdään vammojen arvio ja annetaan asianmukainen hoito Rikosuhripäivystys, puhelinnumero 0203 16117	Mitä on tapahtunut? Miten? Koska?; Onko tilanne jo ohi vai onko edelleen väkivallan uhkaa?; Vammamekanismi? Vammaenergia? Millä lyötiin?; Millainen yleisvointi on?; Millaisia oireita? Koska alkaneet? Ovatko muuttuneet?; Onko ommeltavia haavoja? Muita vammoja? Murtuman epäilyjä?; Onko vammoja kasvojen alueella? Onko kasvojen luut symmetriset?; Onko hengitysvaikeuksia? Kulkeeko ilma molemmista sieraimista (jos iskuja kohdistunut nenään); Onko nenäkuorikko suorassa? Onko turvotusta nenässä?; Onko psyykkisen avun tarvetta?; Onko potilas perheelinen? Onko alaikäisiä lapsia? Perheväkivaltaa?; Onko potilas tietoinen, kuinka hänen tulee toimia juridisesti?; THL:n ohje kirjaamisesta väkivaltatapauksissa
Raiskaus		Jos potilas ei halua tehdä rikosilmoitusta, ohjataan uhri päivitykseen henkistä tukea, vammojen varalta tehtävää klinistä tutkimusta sekä sukupuolittainäytteiden (sukupuolitaudit, hepatiitti, hiv) ottoa ja kontrollien ohjelmoimista varten; HUOM! Alle 18-vuotiaista tehdään aina lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus tapahtuneesta poliisille, vaikka lapsi tai omaiset eivät haluaisikaan tehdä rikosilmoitusta.; Alle 18 vuotias AINA lastenpäivystyksen kautta!			Poliisilta voi pyytää poliisin tukihenklöksi potilaalle rikosilmoituksen tekemiseen ja jatkotutkimuksiin; Rikosuhripäivystys, puhelinnumero 0203 16117;	
Kriisit, esim. perheenjäsenen/läheisen menehtyminen		Yhteys sosiaali ja/tai kriisipäivystykseen;☺	Tarvittaessa perheenjäsen sairausloma. Mielellään sosiaali-/kriisipäivystyksen kautta		https://www.mielenterveystalo.fi/nuoret/tietoa-mielenterveydesta/mielenterveyden_vahvistaminen/Pages/kuinka_selvydyn.aspx https://www.terveyskyla.fi/avotalo/apua-ja-tukea/sairastuminen-ja-kriisi/kriisin-vaiheet	Perusarjesta selviytyminen (nukkuminen, syöminen); Sosiaaliset kontaktit (tuki itselle/muille perheen jäsenille, lapsille); Onko perheessä alaikäisiä lapsia (perheen pärjääminen arjessa);
Sosiaaliturvaan liittyvät asiat				Yhteys sosiaalitoimeen virka-aikana;		

Yksin asuminen (kotona pärjääminen)

Asiakas on vaaraksi itselleen, esim muistisairauden paheneminen, eksyminen, ulos jääminen;	Asiakkaalla pelko kotona pärjäämisestä, mikä aiheuttaa muiden palvelujen runsaan/toistuvan käytön; Asiakkaan kotona pärjäämistä (perustarpeet) ei voida turvata seuraavaan arkipäivään;			Yhteys sosiaalitoimeen virka-aikana;
--	--	--	--	--------------------------------------

[Ikätaalo](#)

Miksi asiakas/läheinen kokee että asiakas ei pärjää kotona? Asiakkaan asumismuoto, kerrostalo, omakotitalo? Lämmitys, vesi?; Liikkuminen?; Ruokailu?; Kotiin vietäviä palveluja käytössä?; Turvallisuutta uhkaavat tekijät?; Sosiaaliset kontaktit?;
--